

Привредни закони, књига четврта, 1927.

Садржај

Закон о унапређењу воћарства

Правилник за извршење Закона о унапређењу воћарства

Опште одредбе

Уређење расадника

Управа расадника

Новчано снабдевање и рачуноводство

Награда добрих воћара

Кривице и казне

Закон о обнављању и унапређењу виноградарства

Правилник за извршење Закона о обнављању и унапређењу виноградарства

Задатак и уређење државних лозних расадника

Особље државних лозних расадника, њихове дужности и права

Курсеви

Издавање и пренос лозе и продаја расадничких производа

Књиговодство

Самоуправни и приватни лозни расадници

Путни наставници за винарство и виноградарство

Надзор над државним, самоуправним и приватним лозним расадницима

Повластице са стране државе за рационалнија подизања виноградарства и винарства

Уништавање и сузбијање рђавих сората лозе

Прелазна наређења

Правилник за енолошке станице

Циљ Енолошких Станица и њихово уређење

Курсеви

Спољашњи рад Енолошких Станица

Особље Енолошких Станица и њихове дужности и права

Администрација и књиговодство

339.92

D

8. Св.

ЗБИРКА ЗАКОНА

протумачених и објашњених судском
и административном праксом

Издаје Др. ГОЈКО НИКЕТИЋ

Св. 8.

ПРИВРЕДНИ ЗАКОНИ

КЊИГА ЧЕТВРТА

ЗАКОН О УНАПРЕЂЕЊУ ВОЂАРСТВА. — ПРАВИЛНИК ЗА
ИЗВРШЕЊЕ ЗАКОНА О УНАПРЕЂЕЊУ ВОЂАРСТВА. —
ЗАКОН О ОБНАВЉАЊУ И УНАПРЕЂЕЊУ ВИНОГРАДАР-
СТВА. — ПРАВИЛНИК ЗА ИЗВРШЕЊЕ ЗАКОНА О ОБНАВ-
ЉАЊУ И УНАПРЕЂЕЊУ ВИНОГРАДАРСТВА. — ПРАВИЛ-
НИК ЗА ЕНОЛОШКЕ СТАНИЦЕ.

БЕОГРАД

ИЗДАВАЧКА КЊИЖАРНИЦА ГЕЦЕ КОНА

1. КНЕЗ МИХАИЛОВА УЛИЦА 1.

1927

4326

SAVEZNO CZVENO VESE
CENTAR ZA INFORMACIONU I
BOKUMEN...
Inv. br. 4686
SIG

8. Св.

ЗБИРКА ЗАКОНА
протумачених и објашњених судском
и административном праксом
Издаје Dr. ГОЈКО НИКЕТИЋ

Св. 8.

ПРИВРЕДНИ ЗАКони

КЊИГА ЧЕТВРТА

ЗАКОН О УНАПРЕЂЕЊУ ВОЂАРСТВА. — ПРАВИЛНИК ЗА
ИЗВРШЕЊЕ ЗАКОНА О УНАПРЕЂЕЊУ ВОЂАРСТВА. —
ЗАКОН О ОБНАВЉАЊУ И УНАПРЕЂЕЊУ ВИНОГРАДАР-
СТВА. — ПРАВИЛНИК ЗА ИЗВРШЕЊЕ ЗАКОНА О ОБНАВ-
ЉАЊУ И УНАПРЕЂЕЊУ ВИНОГРАДАРСТВА. — ПРАВИЛ-
НИК ЗА ЕНОЛОШКЕ СТАНИЦЕ.

БЕОГРАД

ИЗДАВАЧКА КЊИЖАРНИЦА ГЕЦЕ КОНА

1. кнез михаилова улица 1.

1927

САДРЖАЈ

	Дин.
<i>Закон о унајређењу воћарсџва</i>	5
<i>Правилник за извршење Закона о унајређењу воћарсџва</i>	
Опште одредбе	12
Уређење расадника	14
Управа расадника	17
Новчано снабдевање и рачуноводство.	20
Награда добрих воћара	22
Кривице и казне	23
<i>Закон о обнављању и унајређењу виноградарсџва</i>	26
<i>Правилник за извршење Закона о унајређењу виноградарсџва.</i>	
Задатак и уређење државних лозних расадника	36
Особље државних лозних расадника, њихове дужности и права	39
Курсеви	44
Издавање и пренос лозе и продаја расадничких производа	
Књиговодство	49
Самоуправни и приватни лозни расадници	54
	58

Путни наставници за винарство и виноградарство	60
Надзор над државним, самоуправним и приватним лозним расадницима	64
Повластице са стране државе за рационалнија подизања виноградарства и винарства	67
Уништавање и сузбијање рђавих сората лозе	72
Прелазна наређења	74

Правилник за енолошке станице.

Циљ Енолошких Станица и њихово уређење	82
Курсеви	87
Спољашњи рад Енолошких Станица. Особље Енолошких Станица и њихове дужности и права	92
Администрација и књиговодство	96

ЗАКОН
о унапређењу воћарства
од 3. јула, 1898. год.

Чл. 1. — Сви срезови обавезни су, да у року од три године, рачунајући од дана кад овај Закон ступи у живот, установе по један воћни расадник у величини најмање од пет хектара, и којима ће се производити и одгајивати саднице разнога воћа и другог корисног дрвећа и шибља.

Ну, изузетно од овога општег правила, и то само у случајевима, кад у неким среским местима не би било угоднога земљишта за то, или где су у једном месту две среске канцеларије, може Министар Народне Привреде одобрити да два суседна среза подигну један заједнички воћни расадник у величини најмање од десет хектара.

Чл. 2. — О подизању ових воћних расадника као и о даљем њиховом усавршавању и о употреби произведених и одгајених садница, дужни су старати се надлежни срески економи, који су уједно и главни руковооци ових расадника и који ради тога морају имати и своје станове у њима.

За обављање разностручних радова у овим расадницима, стављаће се среским економима на расположење: потребан број помагача (воћара), радника и сва остала средства.

Помоћнике среских економа поставља Министар Народне Привреде. Они имају годишњу плату 800 до 1000 динара, а осим тога и бесплатан стан у расаднику и огрев, као и срески економи.

Чл. 3. — Срески воћни расадници имају се подићи у местима где су среске канцеларије, а где за то не би било угодног земљишта, онда у најближој општини где за то има услова.

Избор земљишта за подизање ових расадника има извршити комисија састављена из среског начелника, среског економа, два члана среске скупштине и председника дотичне општине, и овај закључак комисије вредиће тек пошто га одобри надлежно начелство окружно.

Ако би у месту, где се расадник има подићи, било општинске утрине угодне за то, онда ће се она за расадник узети а општини исплатити по процени комисије, коју сачињавају начелник срески, срески економ, председник дотичне општине и два члана среске скупштине, које ова за то избере, ако је општина не би уступила бесплатно. У противном случају, земљиште се мора прибавити експропријацијом од приватних лица.

Ако би у среским местима било државнога земљишта, угоднога за воћни расадник, онда ће се оно првенствено и употребити, ако то одобри Министар Народне Привреде.

Чл. 4. — У среским воћним расадницима производиће се и одгајивати оне врсте и сорте домаћег воћа и кориснога дрвећа и шибља које одговарају месним приликама.

Али свакојако мора се у њима обраћати нарочита пажња одгајивању садница белог дуда, ради унапређења свиларства, у пределима где он успева.

Избор врста и сората воћа и осталог корисног дрвећа и шибља врше срески економи а то одобравају окружни економи.

Чл. 5. — Срески економи као главни руковоци ових расадника (чл. 2.) дужни су најмање два пута преко године држати у овим расадницима практичне курсеве о подизању и облагорођивању воћа.

На ове практичне курсеве дужне су све општине дотичних срезова послати сваки пут најмање по два сиромашна питомца и издржавати их о општинском трошку за све време трајања курса ако не буде таквих који ће о свом трошку ићи.

Исто су тако срески економи обвезани да и свакоме другом дају практичне поуке о подизању и облагорођивању воћа, који у расадник дође и поуке затражи.

Чл. 6. — Произведене и одгајене саднице благороднога воћа и другог корисног дрвећа и шибља уступаће се приватним лицима по извесну малу таксу и то првенствено грађанима дотичних срезова, па онда и осталима, и употребљаваће се по упутствима среских економа, за засађивање друмова, путева, улица и

празних општинских просторија, и за утврђивање пескуша и речних обала.

Добивени приход од продаје садница и воћа из расадника употребљаваће се на издржавање, улепшавање и увећавање расадника.

Саднице белог дуда даваће се свакоме бесплатно.

О засађивању железничких путева издаће се нарочити Правилник у споразуму са Министром Грађевина.

Чл. 7. — Општине су обвезане, да све оне саднице, које им се из расадника издаду, о своје трошку засаде онде и онако како то срески економ нареди.

Оне су дужне да их чувају и да се о напредовању њиховом старају.

Оне су одговорне за свако дрво на овај начин засађено и дужне су упражњена места одмах попуњавати.

У накнаду за све то општинама припада сав приход од воћа засађеног у њином атару поред друмова и путева, по улицама и празним њеним просторијама.

Чл. 8. — Никоме није дозвољено да самовласно бере плодове и да повређује или уништава воћке и друго корисно дрвеће и шибље које је засађено у расадницима, приватним имањима, поред друмова и путева, по улицама и празним општинским просторијама, као и ради утврђења обала и пескуша.

По томе новчано ће се казнити:

а., од 1 до 20 динара онај, који се ухвати да самовласно бере плодове;

б., од 20 до 50 динара онај, који се ухвати да самовласно било на који начин повреди које од ових дрвета; и

в., од 50 до 150 дин. онај, који се ухвати да самовласно било на који начин уништи које од ових дрвета.

За уништавање воћака већег обима важе одредбе Казненог Закона.

Ако осуђени не би новчану казну могао исплатити трећином свога имања, онде ће се казна заменити затвором, рачунајући сваки пет динара са по један дан затвора.

Осуде испод пет динара рачунаће се у један дан затвора.

Из непажње учињене штете под б. и в. да се казне плаћањем вредности учињене штете.

Поред казне осуђиваће се кривац и на накнаду учињене штете, која припада сопственику имања. Оцена штете одређује се вештачима које власт иследна одреди.

Означене кривице као иступне застаревају за три месеца од дана кад су учињене. За прекид застарелости вреде одредбе Казненог Закона.

За штету коју учине малолетници до 16 година, одговорни су њихови родитељи, односно стараоци масеним имањем.

Браће дудовог лишћа са дудова, за храњење свилених буба, сем на приватним имањима, слободно је свакоме и без икакве накнаде.

Чл. 9. — Све ове кривице (члан 8.) извиђа по Полицијској Уредби општинска власт

оне општине у којој се учине, по званичној дужности, или на тужбу приватних лица.

Казне под *а.* изриче сам председник општине и оне су одмах извршне, а казне под *б.* и *в.* изриче општински суд у корист општинске касе, Жалбе противу осуде општинскога суда разматрају и коначно расправљају надлежне полицијске власти. За подношај жалбе вреде прописи Полицијске Уредбе (§§. 15 и 16.)

Чл. 10. — Надзор над општинским властима односно вршења овог Закона вршиће надлежне полицијске власти средством својих економа.

За лабаво вршење овога Закона, правилника и наредаба издатих на основу истога, среске односно окружне полицијске власти узимаће на одговор и казнити председнике општина са 50 до 150 динара у корист државне касе.

Жалбе противу осуда среских односно окружних полицијских власти разматрају и коначно расправљају надлежне окружне полицијске власти, односно Министар Народне Привреде ако су поднесене у року и на начин предвиђен у чл. 9.

Чл. 11. — Све трошкове око подизања и издржавања ових воћних расадника, где спадају: набавка земљишта, подизање потребних грађевина, набавка свију расадничких потреба плата воћара и радника и т. д., дужни су сносити сви грађани дотичних срезова по сразмери непосредне порезе.

Буџет прихода и расхода састављаће срески економи и у почетку године подносити среској скупштини на одобрење.

О свима примањима и издавањима расадничким дужан је срески економ водити прописне књиге и склопљене рачуне на свршетку године подносити среској скупштини на преглед и одобрење.

Чл. 12. — Овлашћује се Министар Народне Привреде да из прихода Класне Лутрије или својих буџетских средстава може давати награде (премије) оним лицима, која се буду одликовала као добри воћари.

Број, величину и начин давања ових награда одређује Министар Народне Привреде.

Чл. 13. — Ови срески воћни расадници не плаћају порез ни прирез.

Чл. 14. — Овлашћује се Министар Народне Привреде да пропише Правилник за извршење овог Закона.

Чл. 15. — Овај Закон ступа у живот од дана кад га Краљ потпише.

ПРАВИЛНИК

За извршење Закона о унапређењу воћарства

од 6. октобра, 1898. год., Збр. 6202.

I Остале одредбе.

Чл. 1. — На основу чл. 14 Закона о унапређењу воћарства Министар Народне Привреде прописује овај Правилник за извршење истог Закона.

Чл. 2. — Сви срезови обвезани су, да до 3. јула 1900. године установе по један воћни расадник у величини најмање од пет хектара у коме ће се производити и одгајивати саднице разног воћа и другог корисног дрвећа и шибља.

Ови воћни расадници оснивају се у местима где су среске канцеларије.

Али ако не би било угоднога земљишта за подизање ових расадника у местима где су среске канцеларије, Министар Народне Привреде може одобрити да два суседна среза подигну један заједнички воћни расадник у величини најмање од десет хектара, или да се установи у најближој општини срескоме месту где и ако за то има услова.

Чл. 3. — При избору земљишта за воћни расадник пазиће се:

1. да је оно равно или с благим нагибом према југу, југо-истоку или југо-западу и да је по могућству заклоњено од севера;

2. да је земља лакшег састава (блага иловача, или песковита иловача), оцедна, хумусна, с дубоком ораницом и добром здравицом (просушна и без шљунка и камена);

3. да је близу вода (река или потока), али опет зато да није водоплавно, или бар да се до воде може лако доћи спровођењем извора или копањем бунара;

4. да је земљиште по могућству обрађивано и да је у добром ђубревитом стању (родно);

5. да је приступачно (крај каквог друма или удобног пута), али да није изложено квару и потрицама.

Чл. 4. — За воћни расадник узимаће се првенствено државно земљиште, ако би таквог и угодног у месту било, и ако би то одобрио Министар Народне Привреде.

Где нема државног земљишта, или га има али није угодно за расадник или га Министар Народне Привреде не може уступити, а има општинске утрине која је згодна за то, онда ће се она узети и општини исплатити по оцени комисије као што чл. 3. Закона о унапређењу воћарства прописује, ако га општина не би уступила бесплатно.

Ако у месту не би било угодног земљишта за расадник ни државног ни општинског, онда ће се оно прибавити експропријацијом, по закону који о томе постоји.

Чл. 5. — Избор земљишта за расадник врши комисија, по чл. 3. Закона и овај закључак комисије вредиће, пошто га одобри окружно начелство.

Чл. 6. — Кад начелство одобри избор земљишта за расадник, онда ће се оно предати среском економу на употребу.

II. Уређење расадника.

Чл. 7. — Земљиште одређено за расадник мора се тачно премерити и снимити.

Овај посао извршиће срески економ или један од окружних инжињера. Једна копија плана овога земљишта доставиће се Министарству Оародне Привреде, а оригинални план храниће се у канцеларији среског економа.

Чл. 8. — Кад је земљиште снимљено онда ће се оградити провизирном оградом, док се не подигне жива стална, па онда риголовати у дубину до 0·80 м., осим места одређеног за двориште и зграде.

Чл. 9. — У сваком расаднику мора бити ових одељења:

- а) одељење за воће;
- б) одељење за дрвеће и шибље;
- в) одељење за лозу; и
- г) одељење за двориште.

Чл. 10. — Највећи део расадника има да заузме (до $\frac{1}{2}$ површине) *одељење за расадник*

воћа. У њему ће бити: семениште, расадник, матичњак, прпориште и сортименски воћњак.

У овоме одељењу гајиће се и производиће се воће од семена па док се не развију да се могу посадити на стално место. А у сортименском воћњаку имају бити заступљене све оне врсте и сорте воћака, које се у даним климатским и земљишним приликама могу гајити и које заслужују препоруке. Ове воће служиће као матичњак за размножавање сората.

У пределима где бели дуд успева, један део одељења за расадник воћа има се одредити за *расадник белог дуда*, у коме ће се производити саднице белог дуда ради унапређења свиларства.

Чл. 11. — У одељењу за *расадник корисног дрвећа и шибља* (који заузима до $\frac{1}{4}$ површине), мора бити: расадник четинастог и расадник лиснатог дрвећа и шибља, а тако исто и матичњак плетарске врбе.

У овом одељењу има се производити свеколико шумско и украсно дрвеће и шибље, које у појединим пределима треба да се размножи.

Нарочита пажња има се обратити четинарима а од лишћара оним врстама које имају јачу употребу у домаћој радиности и грађевинству, а и за украс.

Матичњак за плетарске врбе има да служи за размножавање препоручљивих сората врба за плетарску радиност.

Чл. 12. — *Одељење за расадник лозе* (које заузима до $\frac{1}{4}$ површине) биће само у

оним расадницима, који су у пределима где лоза може успевати.

У њему ће се производити и одгајивати оне врсте лозе које се желе одомаћити у дотичном пределу.

Одељење има матичњак и прприште.

Где буде могуће и потребно да се производња лозе увећа, ово се одељење може и увећати додавањем земљишта расаднику.

Чл. 13. — У одељењу за дворитије имају се подићи ове грађевине:

а) зграда за становање, у којој ће бити: одељење за канцеларију, одељење за стан економом и одељење за стан помоћника (воћара);

б) зграда за радионицу, у којој ће бити: одељење за држање курсева, одељење за збирку, одељење за чување алата и прибора, стан за чувара расадника и подрум;

в) штала за стоку; и

г) бунар, ако се вода не може на други начин прибавити.

Осим тога и где прилике то допуштају може се подићи пчеларник, сушница за воће, свилара и живинарник.

Чл. 14. — При производњи воћних садница (чл. 4. Закона) има се обраћати главна пажња врстама и сортама привредног и трговинског воћа, које могу у климатским и земљиним приликама срезати да успевају и од користи да буду.

Домаће одабране врсте и сорте претпостављаће се странама; а исто тако и одгаји-

вање високог воћа имаће првенство према ниском воћу.

Избор врста и сората воћа и осталог корисног дрвећа и шибља, које ће се у среским расадницима гајити и размножавати, врше срески а одобравају окружни економи.

Чл. 15. — Жива ограда око расадника подићиће се од младица белог дуда, чије ће се лишће употребити за храну свилених буба у местима где дуд успева, а у осталима од багрена, гледичије, глога и подобног дрвећа и шибља.

Чл. 16. — Свуда, где то месне прилике дозволе, обраћаће се у овим расадницима особита пажња и гајењу пчела, свилобубе и живине.

III Управа расадника.

Чл. 17. — Срески економи су управници среских воћних расадника и свију установа, које с њима стоје у вези (пчеларника, живинарника, свиларнице и сушнице воћа).

Њихова је дужност да се старају о уређењу и усавршавању расадника и свију осталих његових установа.

Они су одговорни и морално и материјално за имовину расадничку, а тако исто и за све послове, који се у њима обављају.

Они се брину о засађивању друмова и путова воћем (чл. 6. Закона).

Они разматрају и коначно расправљају жалбе против осуда општинских власти (чл. 9. Закона).

Они воде надзор над општинским властима односно вршења Закона о унапређењу воћарства узимају на одговор и казне председнике општина за лабаво вршење истога Закона и овога Правилника (чл. 10. Закона).

Они су дужни давати сваком поуке о подизању и облагорођивању воћа, гајењу пчела, свилобубе и живине, који у расадник дође и поуке затражи.

Они су дужни да најмање два пута преко године држе у овим расадницима практичне курсеве о подизању и облагорођивању воћа.

Они подносе Министру Народне Привреде извештаје о своме раду у расаднику и његовом стању на крају сваког месеца и сваке године.

Чл. 18. — За обављање разностручних радова у овим расадницима, стављаће се средским економима на расположење: потребан број помоћника (воћара), радника и сва остала средства.

Помоћнике средских економа поставља Министар Народне Привреде из реда лица која су свршила најмање коју нижу пољопривредну школу и имају практичне спреме за ту службу.

Раднике сталне и повремене прима и отпушта сам економ у границама одобреног му кредита.

Чл. 19. — Помоћници и стални радници (служитељи) потчињени су у дисциплинском погледу средском економу као управнику расадника, и он има право казнити их одузимањем плате до пет дана за нетачно и неуредно вршење дужности или за непослушност.

Одузета плата уноси се у касу као приход од расадника.

Чл. 20. — У случају преке и неодложне потребе средски економ може дати помоћницима до 3 а сталним радницима до 5 дана одсуства од дужности.

Чл. 21. — На позив средског економа дужне су све општине у срезу послати сваки пут најмање по два сиромашна питомца на практични курс и издржавати их о општинском трошку за све време трајања курса, ако не буде таквих који би о своме трошку ишли.

Практични се курсеви приређују у расаднику, најмање два пута годишње (у пролеће и јесен) и не могу трајати дуже од по пет дана. Курсисте не могу бити млађи од 16 година.

Општинским питомцима даваће општина на име хране по један динар дневно.

Чл. 22. — Произведене и одгајене саднице благороднога воћа и корисног дрвећа и шибља продаваће се приватним лицима по извесну малу таксу, која ни у којем случају не може бити већа него што се саднице продају из државног расадника у Топчидеру.

Ову таксу одређиваће сваке треће године средска скупштина на предлог средског економа.

Добивени приход од продаје садница и воћа из расадника употребљаваће се на издржавање, улепшавање и увећавање расадника.

Саднице белог дуда даваће се свакоме бесплатно. Исто тако свакоме је дозвољено да бесплатно бере дудово лишће у расаднику и

са дудова засађених крај друмова и путова и по општинским утринама, ако то чини за храњење свилених буба, но то се мора радити онако, како срески економ нареди и одобри.

Чл. 23. — Све оне саднице које претекну преко подмирења приватних лица, употребиће се, по упуствима среских економа, за засађивање друмова, путева, улица и празних општинских просторија, као и за утврђивање обала и пескуша.

Општине су обвезане, да све оне саднице, које им се из расадника издаду, о своме трошку засаде онде и онако како то срески економ нареди.

Оне су дужне да ове саднице чувају и да се о напретку њиховом старају.

Оне су одговорне за свако дрво засађено на овај начин и дужне су упражњена места попуњавати у времену кад срески економ нареди.

У накнаду за све то општинама припада сав род воћа засађеног у њеном атару поред друмова и путова, по улицама и празним њеним просторијама.

IV Новчано снабдевање и рачуноводство.

Чл. 24. — Све трошкове око подизања и издржавања ових воћних расадника, где спадају, набавка земљишта, подизање потребних грађевина, набавка свију расадничких потреба, плата воћара и радника и т. д., имају се чинити из срескога приреза, који плаћају сви грађани дотичних срезова по сразмери непосредне порезе.

Чл. 25. — Буџете прихода и расхода расадничких састављају срески економи у споразуму са среским скупштинама и подносе их, преко окружног Начелства Министру Народне Привреде на одобрење.

Буџети се имају саставити и послати на одобрење најдаље до половине месеца јануара сваке године.

Чл. 26. — Пошто Министар Народне Привреде одобри буџете расадничке, онда окружна начелства наређују наплаћивање приреза.

Наплату врше органи, који прикупљају државни порез и на исти начин на који се овај прикупља.

Наплаћене суме предају се одмах среском економу, који их троши на буџетом одобрене сврхе.

Чл. 27. — Срески економ је дужан, да о свима примањима и издавањима води рачунске књиге по обрасцима које прописује Министар Народне Привреде и који се набављају о трошку дотичног среза.

Ако на концу године преостане какав вишак по овим рачунима, онда се он преноси у идућу годину, а ако се покаже какав мањак онда се накнађава у идућој години.

Чл. 28. — Док се новац одређен на издржавање расадника не прикупи исплаћиваће се ови трошкови из готовине среске касе, која ће се за тим прикупљеним прирезом попуњавати.

Чл. 29. — За преглед књига и рачуна ра садничких среска скупштина бира из своје средине три члана, и они о своме раду подносе извештај среској скупштини, која даје разрешницу.

Но и Министар Народне Привреде има право дужност уверавати се о начину вођења књига и тачности рачуна у овим расадницима.

Чл. 30. — Срески воћни расадници су својина дотичних сресова.

Они не плаћају порез ни прирез.

V Награде добрих воћара.

Чл. 31. — По чл. 12. Закона о унапређењу воћарства Министар Народне Привреде овлашћен је да даје награде добрим воћарима.

Ове награде даваће Министар Народне Привреде приликом *изложба воћа* и путем *јавног стечаја*.

Чл. 32. — Награде се дају у новцу, пољопривредним предметима или похвалницама.

Оне се досуђују по оцени изложбеног суда или по оцени комисије, коју у том смеру одређује Министар Народне Привреде.

Чл. 33. — У случајевима кад се такмичари за награде позивају стечајем, изложиће се у стечају и погодбе, којима такмичари имају да одговоре.

На стечај могу конкурисати осим пољопривредника и свештеници, учитељи и пензионери.

Број и величине награда одређује Министар Народне Привреде.

VI Кривице и казне.

Чл. 34. — Кривице које се могу учинити по Закону о унапређењу воћарства двојаке су: *иступне* и *пресипне*.

Прве извиђа и казне изриче до 20 динара сам председник општине и оне су одмах извршне, а од 20 до 150 динара општински суд.

Чл. 35. — У иступне кривице спадају: самовласно брање плодова, повређивање и уништавање које од дрвета која су засађена у расадницима, на приватним имањима, поред друмова и путова, по улицама и празним општинским просторијама, као и ради утврђења обала и пескуша.

По томе новчано ће се казнити:

а) од 1 до 20 динара онај, који се ухвати да самовласно бере плодове;

б) од 20 до 50 динара онај, који се ухвати да самовласно било на који начин повреди које од ових дрвета; и

в) од 50 до 150 динара онај, који се ухвати да самовласно било на који начин уништи које од ових дрвета.

Чл. 36. — Казне су првенствено новчане.

Но ако осуђени не би могао новчану казну исплатити трећином свога имања, онда ће се казна заменити затвором, рачунајући сваки пет динара са по један дан затвора.

Осуде испод пет динара, рачунаће се у један дан затвора.

Чл. 37. — Ако су штете под б) и в) члана 35. овог Правилника учињене из непажње онда ће се казнити плаћањем вредности штете.

Чл. 38. — Све кривице побројане у чл. 35. овог Правилника као иступне застаревају за три месеца од дана кад су учињене.

За прекид застарелости вреде одредбе Казненог Закона.

Чл. 39. — У преступне кривице спада намерно уништавање воћака већег обима (два и више дрвета) у расаднику и воћњаку као и дрва засађених око путова.

Ове ће се кривице казнити по одредбама Казненог Закона (§ 291.).

Чл. 40. — Поред казне осуђиваће се кривац и на накнаду учињене штете, која припада сопственику имања.

Оцена штете одређује се вештацима, које иследна власт одреди.

За штету коју учине малолетници до 16 година одговорни су њихови родитељи, односно стараоци масеним имањем.

Чл. 41. — Жалбе против осуде општинског суда разматрају и коначно расправљају надлежне полицијске власти.

За подношај жалбе вреде прописи Полицијске Уредбе.

Чл. 42. — Надзор над општинским властима односно вршења Закона о унапређењу воћарства вршиће надлежне полицијске власти средством својих економа.

За лабаво вршење истог Закона, овог Правилника и наредба издатих на основу истога, среске односно окружне полицијске власти узимаће на одговор и казнити председнике општина са 50 до 150 динара у корист државне касе.

Жалбе против осуда среских односно окружних полицијских власти разматрају и коначно расправљају надлежне окружне полицијске власти, односно Министар Народне Привреде, ако су поднесене у року и на начин предвиђен у чл. 41. овога Правилника.

ЗАКОН

о обнављању и унапређењу виноградарства

од 30. децембра, 1921. год.

Чл. 1. — Државним лозним расадницима задатак је:

1. да производе и размножавају издржљиве врсте лозе, које ће давати материјал (резнице, прпорке и калемове) за обнављање винограда;

2) да послуже као практичне школе, у којима ће виноградари у свакој прилици моћи видети и научити све радове, који се односе на обнављање и гајење винограда;

3. да послуже као места за приређивање виноградских и винарских курсева и за извођење путне наставе за унапређење ових пољопривредних грана у области, којој дотични расадник припада;

4. да се у огледним подрумима и енолошким лабораторијама, који ће бити основани у овим расадницима, прикупљају подаци о природном саставу домаћих вина и осталих преврелих пића у циљу њихове заштите од фабрицирања и правилног неговања вина и осталих пића; и

5. да се у Енолошкој Станици, која ће се основати при крајинском лозном расаднику у Букову, поред предњег задатка у тач. 4. врши и контрола противу фабрицирања вина у Србији и изводе научни и пратични огледи из домаћег виноградарства и винарства.

Чл. 2. — За оснивање нових или проширење постојећих расадника употребите се првенствено државно или општинско земљиште, ако га има и за тај посао може послужити. У оскудици овога, узете се под закуп земљиште приватних лица докле потреба траје. Но ако се о цени закупа не би могао постићи споразум, земљиште приватно откупиће се по Закону о експроприацији.

Чл. 3. — Надзор над расадницима вршиће се по правилима, која ће прописати Министар Пољопривреде и Вода.

Чл. 4. — Лозним расадницима управљају управници. Они су државни чиновници и постављају се Краљевим Указом на предлог Министра Пољопривреде и Вода.

За Управнике расадника могу бити постављени они, који су свршили коју вишу или средњу пољопривредну школу и провели као помоћници у лозним или као управници у воћним расадницима бар једну годину, као и они који су свршили коју нижу пољопривредну школу, првенствено виноградарску, и провели најмање 4 године као помоћници у лозним или 5 година у служби у воћним расадницима.

Изузимају се само они, који се у времену ступања на снагу овог Закона затекну на положају руковоаца лозних расадника.

Плате управника расадника деле се на 5 класа: I 4000 дин.; II 3500 дин.; III 3000 дин.; IV 2500 дин. и V 2000 динара.

Управници не могу бити унапређени у вишу класу докле у нижој не проведу најмање 4 године, али Министар Пољопривреде и Вода може онима управницима који су провели већи број година у пољопривредној служби дати плату, која одговара њиховим годинама службе према овим класама.

Управници имају бесплатан стан и огрев у расаднику или додаток на то у новцу, колико одреди Министар Пољопривреде и Вода.

Чл. 5. — У сваком расаднику поставиће се прегписом Министра Пољопривреде и Вода потребан број помоћника, чије се плате деле на две класе: I са 1500 динара и II са 1200 дин. годишње. Помоћник може бити онај, који је свршио средњу или са врло добрим успехом коју нижу пољопривредну школу, а првенствено виноградарску.

И помоћници имају права на бесплатан стан и огрев у расаднику или новчану накнаду за то, колико одреди Министар Пољопривреде и Вода.

Чл. 6. — 1. При државним лозним расадницима поставиће се по један путник-наставник виноградарства или винарства, према потребама дотичне области. Ови путници на-

ставници државни су чиновници и постављају се Краљевим Указом на предлог Министра Пољопривреде и Вода, а из реда стручних лица са истим квалификацијама, које се траже и за управника лозних расадника.

Њихове се плате деле на 5 класа исте величине као код управника ових расадника, и добијају се на исти начин као и код ових.

Ако у расаднику нема стана за путног наставника, седиште ће одређивати Министар Пољопривреде и Вода у границама области којој припада расадник.

Путни наставници имају бесплатан стан и огрев, односно новчану накнаду за то, а осим тога и сталан додаток на путовање, колико одреди Министар Пољопривреде и Вода.

2. У Енолошкој Станици, при крајинском лозном расаднику у Букову, поставиће се један директор станице и један асистент. То су указни чиновници, који се постављају Краљевим Указом на предлог Министра Пољопривреде и Вода.

Обојица морају имати вишу стручну спрему и доказати, да су радили бар пола године у каквој хемијској или енолошкој лабораторији.

Плата је директора станице: I класе 6000 дин., II кл. 5000 дин. и III кл. 4000 дин.; а плата асистента станице: I класе 4000 дин. II кл. 3500 дин. и III кл. 3000 дин. годишње.

Директор и асистент имају такође право на бесплатан стан и огрев, или на новчану накнаду за то, колико одреди Министар Пољопривреде и Вода.

Чл. 7. — Ако би поједине општине, срезови, окрузи, или пољопривредна удружења сагласили се да оснују расаднике, ради подмиривања месне потребе, Министар Пољопривреде и Вода овлашћен је, да им може помоћи сталном новчаном потпором или стручном снагом.

Потребно земљиште за расаднике прибавиће се на исти начин као што је прописано у чл. 2. за државне расаднике.

Чл. 8. — Кад општински, срески, окружни, или државни расадници приме државну потпору, потпадају односно надзора и уређења под све уредбе прописане за државне расаднике, но произведени материјал (резнице, прпорци и калеми) употребиће се првенствено за одређену околину (општину, срез, округ и т. д.) која подноси трошкове око њиховог издржавања.

Одредбе чл. 7. и 8. важиће и за оне општинске, среске, окружне или друштвене расаднике, који су основани пре овога Закона.

Но државном надзору подлеже и сви приватни расадници, из којих се лоза продаје народу.

Ко може подизати приватне расаднике и под којим ће се погодбама продавати лоза из ових расадника, прописаће Министар Пољопривреде и Вода:

Чл. 9. — Земљишта под расадницима и виноградима подигнутим на издржљивој лози ослобођавају се плаћања пореза за десет го-

дина; а виногради подигнути на живоме песку ма којом врстом винове лозе ослобођавају се порезе за двадесет година.

Осим тога, терен живог песка који се налази у својини државној, може се Краљевим Указом на предлог Министра Пољопривреде и Вода и Финансија, уступити у својину појединим виноградарима за подизање винограда.

Чл. 10. — Сопственици винограда подносиће пријаве за ослобођење кад засаде најмање десет ара (1000 чокота или једна мотика).

Ослобођење почиње са првом годином иза оне, у којој је виноград накалемљен, и рачунаће се од 1. јануара.

Министар Пољопривреде и Вода овлашћује се да пропише Правила о уживању ове повластице, која се ни у ком случају не може дати два пут за једно исто парче.

Чл. 11. — Повластица у чл. 9. важиће само за оне срезове и округе који се огласе као филоксером зарижени.

Чл. 12. — Пренос лозе намењене подизању винограда или расадника, што се доказује уверењем од надлежног управника лозног или воћног расадника, врши се бесплатно и брзовозно на свима државним железницама у Краљевини Срба, Хрвата и Словенаца.

Чл. 13. — Министар Пољопривреде и Вода одредиће продајну цену појединим врстама

лозе из државних расадника. Он је властан да може појединцима, удружењима, школама, црквама и манастирима, и покрајинама, које су највише оштећене, давати потребну количину издржљиве лозе бесплатно, пошто добије уверење да ће се иста корисно употребити.

Чл. 14. — Ко бесплатно добивену лозу из државних расадника упропасти, казниће се новчано са десет пута оноликом сумом, колико износи вредност упропаћене лозе.

Чл. 15. — Молбе и пријаве за лозу ослобођавају се таксе, која је до сад плаћана по Закону о таксама.

Чл. 16. — Винова лоза калемљена или за калеме подесна и издржљива ослобођава се при увозу свију државних и општинских дажбина. Али ће одобрење за увоз давати Министарство Пољопривреде и Вода само кад земаљски расадници нису у стању да потребу подмире.

Чл. 17. — Да би се виноградарски крајеви снабдевали вичним калемарима и резачима као и вештим подрумарима, држаће се у лозним расадницима у смислу чл. 1. тач. 2. и 3. сваке године по неколико практичних курсева за калемљење и орезивање лозе, као и за рационалну прераду грожђа и неговање вина. На ове курсеве дужне су општине, од којих се буде тражило, послати онолики број кур-

систа, колики одреди Министар, а примаће се и они, који се добровољно пријаве.

Помоћ за издржавање слушалаца за време курса даваће Министарство Пољопривреде и Вода у колико се сами не би могли издржавати.

Слушаоци ових курсева имају бесплатан стан и подвоз на железницама за одлазак и повратак.

Чл. 18. — Практичним курсевима у расаднику руководиће управници уз припомоћ расадничког особља а по потреби и путног наставника. Курсеви пак ван расадника руководиће дотични путни наставници уз помоћ расадничког особља, ако то буде требало.

Ближе одредбе о држању ових курсева прописаће Министар Пољопривреде Правилником.

Чл. 19. — Овлашћује се Министар Пољопривреде и Вода, да може одредити сваке године, у границама буџетске могућности, једну суму у име награде за виноградарство заслужним лицима или удружењима.

Награде ће се давати путем стечаја.

Чл. 20. — Сви трошкови по овом Закону исплаћиваће се из суме зато одређене годишњим буџетом.

Чл. 21. — Са приходима лозних расадника поступаће се онако, како то налаже Закон о Државном Рачуноводству.

Управник расадника је одговоран рачуно-полагач за лозни расадник.

Сви рачуни о набавци потрошног материјала као и платни спискови надничара морају поред потписа управника имати и потпис помоћника, који је примио на руковање дотични материјал односно раденике.

Чл. 22. — Министар Пољопривреде и Вада може према указаној потреби и у другим виноградарским центрима Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца заснивати Енолошке Станице сличне станици у Букову са истим циљем из чл. 1. тач. 5. и са истим уређењем као у чл. 6. тач. 2. овога Закона.

Чл. 23. — У циљу одржавања наших вина на достојној висини, што је неопходно потребно за јачање извоза вина, забрањује се се како по државним и приватним расадницима, тако и по виноградима размножавање и сађење оних хибрида америчке лозе, који рађају непосредно без калемљења. Изузети се могу само они хибриди за које да одобрење Министар Пољопривреде и Вада.

Чл. 24. — Овај се Закон проширује на целу Краљевину Срба, Хрвата и Словенаца. Министар Пољопривреде и Вада саобразиће све државне и приватне лозне расаднике, њихово особље као и путне наставнике виноградарства и винарства у целој држави одредбама овога Закона чим буџетска могућност то буде допустила.

Чл. 25. — Овај Закон ступа на снагу кад га Краљ потпише а извршну снагу добија када се обнародује у Службеним Новинама, и замењује Закон о обнављању и унапређењу виноградарства од 28. новембра 1895. године са његовим изменама и допунама од 26. јануара 1900 и Уредбу о изменама и допунама у Закону о обнављању и унапређењу виноградарства од 22. марта, 1921. год., Службене Новине Бр. 83./21. год., списка Уредаба Министарства Пољопривреде и Вада Бр. 12., Службене Новине Бр. 195./21. год.

Препоручујемо Нашем Министру Пољопривреде и Вада, да овај Закон обнародује и о извшењу се његовом стара, властима, пак, заповедамо, да по њему поступају, а свима и свакоме да му се покоравују.

П РА В И Л Н И К

за извршење Закона о обнављању и унапређењу виноградаства.

КБр. 39087. — V од 14. новембра, 1923. год., са изменама и доџунама Бр. 38047. — V од 22. новембра, 1926. год.

На основу члана 3., 6., 8., 10., 18., 19., и 23 Закона о обнављању и унапређењу виноградарства од 30. децембра 1921. године, Министар Пољопривреде и Вода прописује *Правилник за извршење овог Закона:*

1. *Задатак и уређење државних лозних расадника.*

Чл. 1. — Задатак је Државним Лозним Расадницима:

1. да се у њима гаје одабране сорте издржљиве лозе, чисте или добијене хибридацијом, које могу да послуже као подлоге за калемљење;

2. да производе у потребној количини резнице (кључиће) и прпорке (коренаке), као и калемове (навртке, цијепове) на издржљивим подлогама, што ће се издавати народу у циљу обнављања и подизања винограда;

3. да се у њима, огледима утврђује на каквом земљишту поједине сорте лозе могу најбоље успевати и којим начином калемљења оне дају најбоље резултате;

4. да се у њима испитује издржљивост европских калемљених сорта лозе према разним криптогамским болестима и штеточинама;

5. да послуже као практичне школе, у којима ће виноградарски у свакој прилици моћи видети и научити све радове, који се односе на виноградарство и винарство;

6. да послуже као места за приређивање курсева из виноградарства и винарства;

7. да у својим огледним подрумима и лабораторијама прикупљају материјал у циљу истраживања природног састава домаћих вина;

8. да се у расадницима одаберу и проуче домаће и важније стране винске и стоне сорте лозе, које се могу препоручити за размножавање у области расадника, било путем калемљења, било сађењем на живом песку, где га има;

9. да испитују земљу у погледу на садржину креча и осталих особина и да према томе одређују подлоге, које на испитаном земљишту треба садити;

10. да се у њима проучавају разни начини орезивања и одгајивања лозе;

11. да по потреби производе калемљењем воћне саднице у циљу обуке курзиста и

12. да послуже као објекти за извођење стручних огледа из виноградарства и винарства, које ће по расадницима организовати Енолошке Станице или Министарство Пољопривреде и Вода.

Чл. 2. — Сваки расадник има ова одељења:

- а) одељење за матичњак;
- б) одељење за прприште;
- в) одељење за сортиментски виноград;
- г) одељење за градину;
- д) одељење за семениште и воћно растило.

Сем тога по потреби и величини расадника, може постојати и одељење за ратарске усеве у циљу производње хране за радну стоку.

Које ће се сорте лозе и воћа гајити и размножавати у појединим расадницима и колику ће површину заузимати поједина одељења, утврђује се културним планом, који одобрава и мења само Министарство Пољопривреде и Вода.

Чл. 3. — Сваки расадник од зграда има:

- а) канцеларију са енолошком лабораторијом;
- б) калемарницу и стратификару;
- в) трапове за чување лозе;
- г) врионицу и подрум;
- д) стају за радну стоку;
- ђ) магацин за смештај алата и хране и
- е) станове са особље.

Друге какве зграде и построји могу се подизати само по нарочитој потреби појединих расадника и то по одобрењу Министарства Пољопривреде и Вода.

Чл. 4. — У циљу извођења расадничких послова, сваки расадник може држати радну стоку, чији број одређује Министарство Пољопривреде и Вода.

2. Особље државних лозних расадника, њихове дужности и права.

Чл. 5. — По чл. 4. Закона расадницима управљају управници. Њима Министарство придаје на службу једног или два помоћника. Сами управници по потреби, а у границама буџета, постављају потребан број чувара и служитеља.

Чл. 6. — Дужности су управника:

1. да према обележеном циљу расадника зналачки руководи свима пословима гајења и размножавања лозе, да врши огледе, поређења и истражује практичне и боље методе рада у свима одељењима расадника;

2. да све послове у расаднику врши у најподесније време и да се у овима руководи примерном штедњом;

3. да имовину расадничку, која му је поверена, чува од квара и штете и да је држи у реду, одговарајући лично са све неисправности;

4. да води белешке о стању воденог талог свога места, да бележи редовно физиолошке појаве на лози, појаве болести и штеточина лозе, као и резултате извршених начина сузбијања;

5. да води уз припомоћ осталог особља сву преписку расадника и на крају сваког месеца врши преглед материјалних књига;

6. да особље и раднике поучава у свима стручним пословима, вршећи строг надзор над њима;

7. да примаоцима лозе даје поуке и савете о свима пословима из области виноградарства;

8. да било сам, било у сарадњи са путним наставником виноградарства или винарства, одржава сваке године прописане курсеве;

9. да у својој лабораторији и огледном подруму прикупља вина из своје области у циљу проучавања њиховог састава, типа и квалитета и

10. да Министарству Пољопривреде и Вода подноси на крају сваког месеца месечни, а на крају сваке године годишњи извештај.

Ови извештаји треба да обухвате:

1. *Месечни извештај:*

а) који су послови обављени у току месеца у расаднику и са каквим успехом;

б) број утрошених надница и просечну величину надница у току месеца;

в) какве су важније биолошке појаве примећене на лози и какво је стање воденог талога било у том месецу;

г) целокупан износ добивеног прихода и отвореног, утрошеног и преосталог кредита на издржавање расадника од почетка буџетске године, са потребним објашњењима;

д) о раду и владању подручног му особља;

ђ) какве послове мисли извршити у току идућег месеца и

е) остала стручна опажања.

2. *Годишњи извештај:*

а) стање расадника у почетку минуле године;

б) кратак преглед послова, промена и новина извршених у току године;

в) стање расадника на крају године;

г) принос у лози, грожђу, воћу и другим расадничким производима — укупно и од хектара, односно од једног комада воћке и др.;

д) целокупни годишњи приход и расход расадника у новцу, као и стање целокупне расадничке имовине;

ђ) о утрошку радне људске и сточне снаге за целу годину;

е) о цени коштања појединих важнијих расадничких производа у тој години, а на основу података црпљених из прописане књиге о „Рентабилности расадничких производа“;

ж) болести и штеточине лозе, начин сузбијања и успех;

з) промене, рад и владање расадничког особља и

и) предлози, који се тичу уређења расадника и крупнијих послова за идућу годину.

Чл. 7. — Дужности су помоћника:

1. да управника расадника у практичним и административним пословима помаже, од њега наредбе прима и њих се тачно придржава;

2. да над радницима у расаднику води надзор и да се стара о тачном извршењу послова по упутима издатим од управника, као и да раднике у пословима поучава;

3. да по потреби и наређењу управника и сам ради стручне послове, где се изискује већа пажљивост и стручност, као што су калемљење, резивање и друго;

4. да справе, оруђе, материјал, стоку и све остало, што му се по списку преда на руковање, чува и пази, да се штедљиво употребљава, одговарајући лично за штету;

5. да води све материјалне књиге прописане овим Правилником.

Помоћник се не може из расадника удаљити без допуштења управника, сем недеље и празника после подне, ако у то време није дежуран.

У одсуству управника заступаће га најстарији помоћник примајући на себе за то време сву материјалну и моралну одговорност.

Чл. 8. — *Права су управника расадника:*

1. да поставља и отпушта служитеље и чуваре расадника, а број ових утврђује, на предлог управника, Министарство Пољопривреде и Вода;

2. да помоћницима, чуварима и служитељима по доказаној прекој потреби даје одсуство до 5 дана, о чему накнадно извештава Министарство. Али овакво одсуство не може се једном лицу дати више од два пута годишње;

3. у изванредно хитним приватним пословима управник може од дужности одсуствовати само 3 дана, у ком случају писменом наредбом одређује себи заступника и извештава Министарство, али овакво одсуство управник не може употребити више од два пута годишње;

4. да за нетачно вршење послова, непослушност и наношење квара може одговорном помоћнику, чувару и служитељу изрећи казну по чл. 160. Закона о чиновницима и осталим службеницима грађанског реда и

5. да у границама отворених кредита, а према прописима Закона о Државном Рачуноводству, врши набавке справа, алата, материјала, стоке и др. за потребу расадника, као наредбодавац другог степена.

Чл. 9. — Према чл. 4. Закона управници и остало особље имају бесплатан стан у расаднику.

Према истом чл. Закона особље расадника има и бесплатан огрев. За тај циљ управници са породицом могу трошити највише по 18 кубних метара дрва годишње и то: од 1. априла до 1. октобра по 1 метар, а од 1. октобра до 1. априла по 2 метра.

Управници без породице, као и помоћници, могу утрошити највише по 12 кубних метара дрва годишње и то од 1. октобра до 1. априла по 1 мет. месечно, а за остало време по $1/2$ мет.

Неутрошена дрва одређена за огрев особља расадничког, припадају расаднику и не смеју се отуђивати.

Чл. 10. — Све животне намирнице, које се у расаднику производе, расадничко особље има права куповати из расадника по цени 50%⁰ нижој од месне пијачне цене и то само у границама потребе за себе и породицу, која са њим живи.

Намирнице ће се издавати по признаничној књизи „уникат и дупликат“ и приход предавати надлежној финансијској управи.

Пијачне цене прибављаће се званично сваког месеца. Ако јављена цена није утврђена једним бројем, већ варира од — до, узимаће се средњи број између највише и најниже цене.

Чл. 11. — Управници расадника и њихови помоћници са породицом могу за своју потребу у расаднику гајити по једну свињу у

затвореном простору; држати највише до 10 кокошију и једног петла, али само једну од ових раса за цео расадник: орпингтон, плимес-рок, талијанка и минорка; а управници могу држати извештан број модерних кошница са пчелама, као и питоме зечеве у затвореном простору.

Од времена, кад грожђе почне зрети, па до свршетка бербе, живина се мора држати у затвореном простору.

Свињу, зечеве и кокошке особље мора хранити својом храном, коју за тај циљ не може куповати из расадника по сниженој цени.

3. Курсеви.

Чл. 12. — Сходно чл. 17. и 18. Закона практични курсеви у државним лозним расадницима држаће се: у *пролеће* (фебруара и марта) за зрело калемљење лозе и калемљење воћака, резивање и сађење лозе и воћака; у *лето* (маја и јуна) за зелено калемљење лозе и воћака и сузбијање болести; у *јесен* у време бербе грожђа за рационалну прераду грожђа у вино, као и конзервисање грожђа, воћа и поврћа и у *зиму* (децембра и јануара) за неговање вина.

Пролетњи курсеви трајаће 10, летњи 5, јесењи 10 и зимски 5 дана.

Помоћ за издржавање слушалаца курса даваће се било из кредита Министарства Пољопривреде и Вода, било из расадничких кредита. Из те помоћи свакоме курзисту за његово издржавање управници курса одређиваће дневну помоћ, која не може бити већа од половине месне наднице.

Сем тога, одличним и врло добрим курзистима руковаоци курса додељиваће из ове помоћи и награде у књигама, справама, алатима и др. материјалу.

Курзисти у расадницима имају бесплатан стан, огрев и осветлење, а руковаоци курса дужни су да им за исхрану створе заједничку трпезу — менажу. Намирнице за ову менажу исплаћиваће се из додељене дневне помоћи курзиста.

За ове трпезе издаваће се намирнице из расадничке градине у половину пијачне цене, што ће се наплаћивати из дневне помоћи курзиста,

Број курзиста за поједине курсеве утврђује, приликом одређивања помоћи, Министарство Пољопривреде и Вода.

На ове курсеве дужне су општине, од којих се буде тражило, послати онолики број курзиста, колики затражи руковалац дотичног курса, а примаће се и они, који се добровољно пријаве, ако има места и по могућству даваће се и њима помоћ.

Практичним курсевима у расадницима руководиће управници расадника или путни наставници уз помоћ помоћника.

Курсевима ван расадника руководиће путни наставници, којима се у случају потребе прилаже на рад, за време трајања курса, један помоћник најближег лозног расадника.

Ако би управници расадника или путни наставници били спречени да ову дужност обаве, Министарство Пољопривреде и Вода одређује им заменике.

Чл. 13. — *Програм рада за курсеве је овај:***А) за пролеће:**

1. познавање главнијих подлога, као и домаћих сората лозе и воћака, важних за дотичну област;
2. избор и припремање земљишта за виноград и воћњак;
3. припремање материјала за калемљење лозе и воћака;
4. о начинима калемљења и практично вршење усвојених начина калемљења лозе и воћака;
5. стратификовање, прпорење и нега калемова у прпоришту, као и нега воћних садница у растилу;
6. сађење лозе и воћака на стално место и неговање до треће године;
7. орезивање лозе и одгајивање чокота и образовање круне код воћака;
8. о пероноспори и о оидиуму и борби противу грожђаног мољца;
9. подизање винограда на живом песку, где је то потребно и
10. упознавање справа и средстава за сузбијање болести.

Б.) за лето:

1. припремање подлоге за калемљење лозе и воћака;
2. припремање и чување вијока за ово калемљење;
3. практично извођење усвојених начина зеленог калемљења лозе односно воћака;
4. о условима за успешно калемљење;
5. нега ових калемова;

6. рад на сасецању жила у прпоришту код зрелих калемова;

7. о болестима и штеточинама винове лозе и воћака (пероноспора, оидиум, грожђани мољцац, ериноза, крвава ваш, гусенице, лисне ваши и др.) и о начинима лечења и сузбијања и

8. припремање и практична примена средстава за лечење и сузбијање болести и штеточина.

В) за јесење:

1. припремање и чишћење судова за бербу;
2. испитивање шећера и киселине у шири (мосту);
3. о брању и муљању грожђа и цеђењу;
4. о условима правилног врења;
5. о справљању црног, белог и руменог (ружичастог) вина и употреби сумпор-диоксида приликом справљања вина (употреба калијум — метабисулфида и др.);
6. о претакању, вештачком бистрењу и филтрирању вина;
7. о условима, које мора да испуњава врионица и добар подрум;
8. о важнијим болестима вина: цикнулоост, вински цвет, тегљивост, прелом и др., прехрана и лечење;
9. конзервисање свежег грожђа и воћа;
10. сушење воћа и грожђа;
11. конзервисање воћа и поврћа стерилисањем, као и конзервисање шире (вино без алкохола);
12. руковање подрумарским справама и њихово правилно чување и
13. о печењу ракије од комине.

Г) за зимске:

1. чишћење винских судова и подрума;
2. доливање буради;
3. претакање вина;
4. о разним начинима вештачког бистрења вина;
5. о филтрима и филтрирању вина;
6. о болестима вина, начинима предохране и лечењу;
7. разливање вина у флаше;
8. печење и препицање ракије и коњака;
9. вршење дегустације (кушање) разних врста и типова, како здравих, тако и болесних вина и
10. мерење алкохола у вину помоћу ебилоскопа, као и киселине помоћу калциметра и других справа.

Према месној потреби руковалац курса може ове програме и проширити.

По завршеном курсу, руковалац подноси Министарству исцрпан извештај, са списком курзиста, о постигнутом резултату.

При сваком расаднику водиће се књига курзиста, у коју ће се сваке године уписивати курзисти и означивати успех, који су постигли и др. потребни податци.

На завршетку сваког курса, руковаоци ће издавати курзистима уверење о постигнутом успеху и награде по ставу 5. чл. 10.

По потреби, ради потпунијег извођења ових програма, руковаоц курса може правити и краће екскурзије до оближњих винограда, расадника и подрума.

4. Издавање и пренос лозе и продаја расадничких производа.

Чл. 14. — Према чл. 13. Закона Министарство Прљопривреде и Вода објављује сваке године крајем месеца августа продајне цене свих врста лозе, произведене у државним расадницима, а које одређује Министарство према предлозима, достављеним му од свих управника државних лозних расадника најдаље до 15. августа сваке године.

По извршеном скидању резница, вађењу калемова и прпорака, бројно стање произведене лозе утврђује се комисијски. Комисију сачињавају: управник расадника, помоћник и један најближи државни чиновник пољопривредне струке. Један примерак комисијског записника шаље се Министарству на увиђај.

Министарство одређује област (територију реон), коју један расадник првенствено снабдева лозом.

Чл. 15. — Липе које жели купити лозу из државних расадника (установа) по прописаном ценовнику треба да поднесе молбу без такса (чл. 2. тач. 1. Правилника за извршење Закона о држ. трошарини, таксама и пристојбама) непосредно дотичној установи и да уз молбу поднесе:

1. уверење општинског суда, да лозу узима искључиво за сађење на свом земљишту;

2. потврду од путног наставника односно од среског економа, да је његово земљиште испитано колико садржи креча, или пробу земље, која ће се у расаднику испитати бесплатно.

Чл. 16. — И молитељи, који траже лозу за сађење на живом песку, обавезни су уз молбу поднети уверење односно потврду о испитаној земљи у погледу садржине песка (белутковог) и уверење о изриљаној земљи. Испитивање живог песка врши се само механичком анализом, истражујући само проценат песка. Ово испитивање врше надлежни пољопривредни органи бесплатно.

Чл. 17. — Лоза ће се из државних расадника издавати у јесен, новембра и децембра и у пролеће марта и априла.

За јесење издавање треба молбе поднети управама државних расадника најдаље до 1. октобра, а за пролетње издавање најдаље до 1. фебруара. Молбе поднесене после 1. октобра за јесење и после 1. фебруара за пролетње издавање не морају се узимати у поступак.

Управници расадника састављају распоред лозе за јесење и пролетње издавање и подносе их Министарству на одобрење у два примерка.

Никоме се не сме издати лоза, који у распоред није увршћен, или за кога нема особено одобрење Министарства. Забрањено је лозу замењивати. Одобрена кола не сме се на другога преносити; који противно уради оптужиће се за превару.

Нико нема право једном издату му лозу враћати или тражити да му се другом замењује.

По потреби, управници расадника могу појединим лицима уведеним у распоред издати највише до 2000 резница, 500 прпорка и 50 калемова с тим да се ова количина одбије од

количине, која им се распоредом буде одобрила

Најдаље до 1. септембра сваке године управници расадника ће расписом преко полицијских власти известити виноградаре своје области о условима јесењег и пролетњег издавања лозе. Економни органи дужни су овај распис благовремено доставити општинама, а по потреби давати и усмено обавештење заинтересованим. Они могу примати пријаве за лозу и вршити испитивање земље, па те пријаве са прилозима спроводити управницима расадника.

Управници расадника дужни су распоред лозе за јесење издавање послати Министарству на одобрење најдаље до 15. октобра, а за пролетње најдаље до 15. фебруара. После овог времена, само за пролетње издавање лозе правиће се додатак распореду лозе, ако буде потребно, па ће се и он слати Министру на одобрење. *Уз распоред у управници су дужни доставити и спискове произведене лозе, по броју, врстама и класама.*

Трошкове за паковање и пренос лозе железничке, односно паробродске станице, плаћа прималац управама расадника по рачуну.

Ако који од молилаца одустане да изузме одобрену му лозу до одређеног му рока, управник је властан издати је другом лицу, но с тим, да то лице уврсти у додатак распореду и накнадно пошаље Министарству на одобрење.

Најдаље до 1. новембра Министарство ће извршити распоред лозе за државне и самоуправне установе, ако је то потребно. После тог времена управник може остатак лозе издати приватним потражиоцима по распореду.

Чл. 18. — Ако у расаднику нема услова за прераду добивеног грожђа, оно ће се продавати јавном лицитацијом по условима, које пропише управник расадника, а одобри Министарство Пољопривреде и Вода. Лицитација се мора држати најмање на 15 дана пре почетка бербе у дотичном крају.

Количина грожђа задржана за прераду и количина и каквоћа добивеног честог производа (вина, ракије, сирћета) утврдиће се комисијски и уводити у за то одређене књиге.

Комисију састављају: управник, помоћник и један најближи државни пољопривредни чиновник.

Чл. 19. — Продаја пића из расадника вршиће се само по одобрењу Министарства Пољопривреде и Вода, и на предлог управника расадника, јавном лицитацијом.

Лицитација ће се вршити за свако буре засебно.

На име испарења и растура око неге пића (претакање, бистрење и др.) почев од 1. јануара, када се има извршити и књижење нових пића одобрава се расходавање годишње и то:

1. код вина прве године до 7⁰/₀, у осталим годинама до 5⁰/₀;
2. код сирћета 4⁰/₀;
3. код љуте ракије и коњака прве године 5⁰/₀, а осталих година 4⁰/₀;

Утрошена количина пића на дочек гостију (Слава расадничка, ескурзија и др.) као и у циљу вршења огледа и дегустације на курсевима, расходавање се на основу реферата управ-

ника расадника, а по накнадном одобрењу Министарства Пољопривреде и Вода.

Чл. 20. — Добивене количине ратарских производа утврђују се комисијским мерењем, изузев шаше, која се процењује бројањем снопова, па се затим уводе у магаџинску књигу.

Производи ратарског одељења расадника продаваће се, према нахођењу управника, само јавном лицитацијом, коју одобрава Министарство Пољопривреде и Вода.

За исхрану расадничке стоке задржаће се потребна количина хране и трошиће се на основу таблица obroka, које прописује Министарство Пољопривреде а Вода, а расходује се на основу реферата руковоаца стоке, а у границама прописаних obroka за разне врсте стоке.

Производи из расадничке градине, воће, као и стоне сорте грожђа, продаваће се повремене, без нарочитог одобрења од стране Министарства, по признаничној књизи, „уникат и дупликат“ по нахођењу управника расадника, а по цени коју, с обзиром на пијачне цене у месту, одређује комисија, састављена од управника расадника, помоћника и служитеља. На основу признаничне књиге, управник ће, на крају сваког месеца, састављати реферат за предају новца надлежној државној благајни, на коме ће комисија потписом потврђивати, да су производи заиста продавани по ценама утврђеним од стране комисије.

Воћне саднице продаваће се такође по признаничној књизи „уникат и дупликат“, по ценовнику, који прописује Министарство Пољопривреде и Вода.

У месечном извештају управник ће назначити количину продатих производа и њихову просечну цену.

Чл. 21. — Куповина, продаја и замена радне стоку вршиће се само по одобрењу Министарства Пољопривреде и Вода.

5. Књиговодство.

Чл. 22. — При државним лозним расадницима водиће се ове књиге:

1. контролник кредита и прихода;
2. књига о годишњој производњи лозе;
3. магаџинска књига расадничких производа;
4. књига потрошног материјала;
5. признанична књига „уникат и дупликат“;
6. инвентар ствари;
7. инвентар стоке;
8. бележник надница;
9. књига рентабилности расадничких производа и
10. дневник радова.

Ове књиге морају бити прописно потврђене од стране Министарства или надлежне Финансијске Управе.

Чл. 23. — Из контролника кредита и прихода, треба да се види у свако доба, стање примљеног, утрошеног и преосталог кредита, као и добивеног и предатог прихода расадничког.

Из књиге о годишњој производњи лозе, треба да се виде добивене и издате количине лозе.

Расходовање издате лозе вршиће се по одобреним распоредима, као и по другим засебним наређењима.

Лоза која је утрошена за расадничку потребу расходоваће се по извештајима комисије, која је састављена од три службеника расадничка, а она која је шкартирана, само по одобрењу Министарства.

Из магаџинске књиге расадничких производа треба да се види крајем сваког месеца количина добивених и издатих производа до тога времена, као што су: све врсте пића, воће, ратарски производи, воћне саднице, као и сви остали ратарски и градинарски производи.

Градинарски производи уводе се у књигу при уношењу у магаџин, односно при продаји. Расходовање по овој књизи вршиће се по месечним рефератима, које подносе помоћници.

Из књиге потрошног материјала треба да се види крајем свакога месеца примање и издавање разноврсног материјала.

Из инвентара ствари и стоке ништа се не може расходовати без одобрења Министарства Пољопривреде и Вода.

Предлог за расходовање подносе управници Министарству на одобрење крајем сваке године. Све расходоване ствари морају се продати јавном лицитацијом.

Из бележника надница мора се видети, које су послове надничари радили у току седмице, у ком одељењу расадника, колико дана и по којој цену.

Из бележника надница ваде се подаци за платни списак надничара, који се такође израђују за седмичне исплате.

Књига ренџабилности расадничких производа попуњаваће се на основу података из бележника надница. Из ње се мора видети: колико је и каквих надница и запреге и у које дане утрошено у појединим оделењима расадничким, а нарочито у матичњацима, винограду, прпоришту, градини и осталим оделењима, као и њихов износ у новцу, да би се на крају године, упоређујући учињене расходе на поједина оделења с вредношћу добивених производа, могла израчунати њихова цена коштања.

Дневник радова је ручна књига и њу воде како управници тако и сваки помоћник за себе. Из дневника радова треба да се виде свакодневни радови, важније појаве и догађаји у расаднику.

Чл. 24. — Управник расадника је наредбодавац другог степена. Најстарији помоћник води све материјалне књиге у расаднику, под непосредном контролом управника.

Ликвидација свих издатака по отвореним кредитима расаднику врши се под потписом управника и помоћника у смислу последњег става чл. 21. Закона о обнављању и унапређењу виноградарства.

Чл. 25. — Сви добивени приходи предају се надлежној Финансијској Управи на крају свакога месеца, по рефератима, који се састављају на основу расадничких материјалних књига и докумената и с позивом на исте, а потписују их управник и одговорни помоћник.

На завршетку рачунске године, а у року од месец дана, све материјалне књиге и рас-

преди лозе, потписани од стране управника и одговорног помоћника, предаваће се надлежним путем за контролу.

По извршеном прегледу у контроли, расадници ће тражити ове књиге натраг и чувати их у својој архиви.

Под материјалним и новчаним књигама подразумева се:

1. књига о годишњој производњи лозе;
2. магацинска књига расадничких производа
3. књига потрошног материјала;
4. све признаничне књиге „уникат и дупликат“;
5. инвентар ствари и стоке;
6. бележник надница;
7. препис контролника расхода и прихода;

Поред државне финансијске контроле и изасланици Министарства Пољопривреде и Вода имају право вршити преглед свију новчаних и материјалних књига у расаднику, о чему су дужни подносити Министарству свој извештај.

Чл. 26. — Сви службеници лозног расадника одговорни су морално и материјално за сву расадничку имовину, која им је поверена или по списку предата на руковање.

Ако би књиге биле неисправне и неуредно вођене, одговарају за неуредност како управник, тако и одговорни помоћник, а за материјалну штету одговара лице, које је штету причинило.

Чл. 27. — У почетку буџетске године управници ће слати Министарству на одобрење

списак инвентарских ствари у два примерка, које се имају набавити у току године.

Набавку одобрених ствари врши управник сходно Закону о Државном Рачуноводству.

6. Самоуправни и приватни лозни расадници.

Чл. 28. — На основу чл. 7. и 8. Закона самоуправни (обласни, окружни, срески и општински) лозни расадници, ако су приликом њиховог заснивања или доцније примали ма какву државну потпору, било у новцу, било у натури и ако њихово особље поставља односно издржава Министарство Пољопривреде и Вода, подвргавају се у потпуности под овај Правилник с том разликом:

1. што се њихови производи имају првенствено употребити за територију, којој припадају;

2. што цену њихових производа, као и њихов буџет прихода и расхода одређује дотична самоуправна власт и

3. што поред државне контроле надлежна самоуправна власт врши и своју контролу.

Заснивање оваквих расадника вршиће се на основу чл. 2. Закона.

Сви остали самоуправни лозни расадници с погледом на одредбе овог Правилника, сматраће се као приватни лозни расадници.

Чл. 29. — Ниједан се приватни лозни расадник не може подићи без одобрења Министарства Пољопривреде и Вода.

Лице, које жели засновати приватни лозни расадник мора поднети:

1. доказе о потребној практичној спреми за овај посао, што доказује школском сведошвом или уверењем надлежних стручних органа;

2. уверење од надлежних пољопривредних органа, да има подесног земљишта за матичњак и прприште, чија површина не сме бити мања од једног хектара;

3. писмену обавезу да ће се у своме раду придржавати свију одредаба овога Правилника, које се односе на приватне лозне расаднике.

Чл. 30. — У писменој обавези која се издаје за заснивање приватних лозних расадника сопственик мора назначити:

1. да ће у своме расаднику гајити и размножавати само оне подлоге и оне сорте европске лозе, као и оне хибриде, које одобри Министарство Пољопривреде и Вода;

2. да ће одвајање лозе, на прву и другу класу, вршити по одредбама, које Министарство Пољопривреде и Вода пропише за државне лозне расаднике;

3. да ће одговарати морално и материјално ако сорте лозе, како подлоге тако и вијоке, које продаје, нису истините (аутентичне);

4. да ће лозу продавати само лицима која им поднесу доказе о надлежно испитаној земљи на садржину креча;

5. да ће водити прописану књигу о годишњој производњи и продаји лозе, и да ће се подвргавати стручној контроли надлежних органа Министарства Пољопривреде и Вода.

Овакву обавезу, одмах по ступању на снагу овог Правилника, дужни су дати Мини-

старству, и сва она лица, која већ имају одобрења за заснивање лозних расадника.

У противном издата одобрења поништиће им се.

Ове ће се обавезе чувати у архиви Министарства Пољопривреде и Вода и на основу истих, у случају неиспуњавања обавеза, дотични сопственик оптужиће се од пољопривредних органа надлежној власти за превару и таквим ће се лицима укинута повластица за приватне расаднике.

Чл. 31. — Ниједно лице у Краљевини Срба, Хрвата и Словенаца, које нема надлежно одобрење за оснивање приватног расадника не сме се бавити производњом лозе у циљу продаје, као ни продајом или препродајом америчке лозе у опште, свију врста калемова и лозе од непосредно родних хибрида.

Ко противно овоме поступи надлежне власти дужне су на основу чл. 23. Закона о обнављању и унапређењу виноградарства на тражење пољопривредних органа одузети му и спалити сву такву лозу без икакве накнаде и казнити га по § 373. Кривичног Закона.

7. Пушњи наставници за винарство и виноградарство.

Чл. 32. — На основу чл. 6. Закона о обнављању и унапређењу виноградарства Министарство Пољопривреде и Вода у сваком важнијем виноградарском крају постављаће путне наставнике за виноградарство и винарство.

За путне наставнике винарства тражи се, поред услова из чл. 6. поменутог Закона, још и да су свршили енохемијски курс при којој Енолошкој Станици у земљи или на страни.

Чл. 33. — Путни наставници су самостални државни службеници. Они стоје под непосредним надзором Министарства Пољопривреде и Вода, односно његових повлашћених органа.

Буџетом Министарства Пољопривреде и Вода предвиђају се потребни кредити за њихове припадљности, трошкове на путовање, набавке и др. и отвараће се код дотичних Финансијских Управа.

Чл. 34. — Дужности су пушњих наставника:

1. да одмах у почетку свога рада, пропутују и свестрано проуче стање виноградарства и винарства у крају, за који су одређени; да утврде све мане и недостатке за рационални рад по овој струци и саставе детаљан програм рада.

Приликом састављања свога плана рада они ће искоришћавати све везе и додир са месним пољопривредним органима и установама, напреднијим пољопривредницима, винарским задругама, виноградарским удружењима, винарским предузећима и т. д.

Овај се план шаље Министарству Пољопривреде и Вода, односно за то овлашћеном органу на увиђај и одобрење, најдаље у року од три месеца од дана постављења наставника;

2. да приликом приређивања пролетњих, летњих и јесењих курсева у смислу чл. 12. и

13. овог Правилника по лозним расадницима суделују као наставници или ако су управници расадника заузети текућим пословима да по споразуму са овима, и сами руководе овим курсевима;

3. да по виноградима, расадницима и подрумима подручног му реона, у сезони појединих важнијих радова, одржавају краће курсеве од 2-3 дана, било сами, било уз припомоћ помоћника најближег лозног расадника. Циљ је ових курсева, практично, али рационално извођење стручних радова на терену и они се морају изводити са демонстрацијама и физичким радом курзиста у најширем смислу.

Потребне справе и материјал за демонстрацију и рад на овим курсевима путни наставници ће узимати из лозних расадника, у колико им ови буду недостајали;

4. да у свакој згодној прилици одржавају за народ јавна стручна предавања у виноградарско-винарским местима. Ова се предавања имају вршити искључиво са практичним демонстрацијама, а морају се објављивати бар на 5 дана раније;

5. да приликом обилажења својих реона заилазе у свакој прилици у приватне винограде, расаднике и подруме, и путем слободних разговора на раду, дају упуте за рационалан рад;

6. да сваком лицу, које им се ма у којој прилици обрати, дају стручне савете и поуке;

7. да одржавају сталне везе са постојећим пољопривредним организацијама свога реона, да раде на заснивању виноградарских удру-

жења и винарских задруга и да у њима сарађују као стручњаци;

8. да у свакој прилици подстрекавају народ, да свој подмладак упућује на пољопривредне курсеве и у школе и да нарочите везе одржавају са школованим пољопривредницима, како би им ови послужили као први ослонац за разне стручне огледе и пропаганду;

9. да приликом својих путовања врше испитивање земље за винограде, да олакшају народу снабдевање потребном лозом; да народ упознају са бољим справама и алатима за виноградарство и винарство и посредују за њихову набавку, првенствено преко пољопривредних удружења и задруга;

10. да у сарадњи са зато одређеним органима прибирају и сређују статистичке податке по струци виноградарско-винарској, као и цене грожђа и вина у току године;

11. да врше упоредна проучавања домаћих и страних сората лозе и типова вина, као и да прибирају народне називе за предмете по струци виноградарско-винарској;

12. да воде прописану контролу над приватним лозним расадницима своје области;

13. да предузимају све мере за сузбијање гајења и размножавања рђавих сората лозе, а нарочито непосредно рађајући хибрида, које није одобрило Министарство, а у смислу прописа овога Правилника;

14. да предузимају све мере за спречавање приватних лица, да продају и препродају лозу без надлежног одобрења;

15. да раде а и другим органима помажу ва спречавању и сузбијању фалсификовања вина и других алкохолних пића;

16. у циљу што потпунијег извршења свију до сад побројаних послова, путни наставници морају провести на путу најмање 10 дана сваког месеца, сем децембра, јануара, и фебруара, као и онда када су заузети одржавањем курса у расаднику;

17. да прикупљају податке и материјал за енолошке станице;

18. да подносе Министарству Пољопривреде и Вода, односно за то овлашћеним органима, месечно и годишње извештаје о извршеним радовима у томе времену, по свима горњим тачкама овога члана.

Чл. 35. — *Права су ђуџиних наставника.*

1. да при државним лозним расадницима, где је то могуће, добијају бесплатан стан и огрев као и управници расадника;

2. да могу добијати са истим повластицама, као и управници расадника, све животне намирнице произведене у расаднику без права на држање свиње и живине у расаднику;

3. да за време проведено на службеном путовању ван места сталног борављења имају права на дневницу, коју по закону и законским прописима буду уживали сви чиновници њихове групе а подвоз само у случају ако га не добију и натура.

8. *Надзор на државним, самоуправним и приватним лозним расадницима.*

Чл. 36. — Државни лозни расадници су самосталне државне установе и као такве стоје под непосредном контролом Министарства Пољопривреде и Вода.

Надзор над државним, као и над самоуправним лозним расадницима, који примају државну помоћ у новцу, у природи или у стручном особљу, врши Министарство Пољопривреде и Вода преко Одсека за Виноградарство и Воћарство, а шеф овог Одсека је главни надзорник лозних расадника.

Најмање једанпут годишње има се вршити општи преглед свих лозних расадника, а сем тога и више засебних прегледа за време главнијих послова у расаднику, кад год за то буде потреба.

Чл. 37. — Надзор над лозним расадницима из чл. 26. овог Правилника мора се вршити у овоме:

а) да ли уређење расадника одговара задатку и потребама области, која је одређена расаднику;

б) какво је стање расадника у опште и како се врши поједини послови у одељењима расадника;

в) како се врши новчани обрт расадника, како се троше отворени кредити, како се воде прописане књиге о имовини, приходу и издацима расадничким;

г) у каквом се стању налазе зграде и остала постројења расадничка, спрема, прибор, стока и остала имовина расадничка;

д) какви су лични одношаји међу особљем расадничким и у колико има утицаја управник на стручно усавршавање особља и

ђ) како се у опште врше прописи и наредбе, које се тичу расадника и дужности особља и послуге.

Чл. 38. — Главни надзорник лозних расадника има право да о нађеним неправилностима, неуредностима и злоупотребама, узме на лицу места на одговор управника и остале одговорне службенике, па да о нађеном стању поднесе Министарству извештај са својим предлогом.

Осим тога он има права издавати писмене наредбе управнику о извршењу појединих стручних послова у расаднику, које се заводе у деловодни протокол расаднички и чувају у архиви. Ове наредбе управник мора извршити и о извршењу извести Министарство.

На случај да је стање у самоуправним расадницима такво, да се циљ њихов промашује и кад расадник не располаже довољно средствима за издржавање, Министар Пољопривреде и Вода може донети одлуку, да се такав расадник укине, односно да му се државна помоћ ускрати.

Чл. 39. — Надзор над самоуправним лозним расадницима, који не примају никакву државну помоћ, као и над приватним лозним расадницима, врши такође Одсек за Виноградарство и Винарство Министарства Пољопривреде и Вода преко својих изасланика, путних наставника или других државних пољопривредних органа.

Тај се надзор састоји у проверавању, да ли дотични расадници испуњавају све тачке из дате обавезе по чл. 30. овог Правилника.

У случају да се овом приликом утврди неиспуњавање дате обавезе или ма које њене тачке, на предлог изасланика поступиће се по чл. 30. овог Правилника.

9. Повластице од стране државе за рационалније подизање виноградарства и винарства.

Чл. 40. — Да би се виноградарство и винарство у земљи што рационалније и брже развијало, Министар Пољопривреде и Вода може давати самоуправним телима и виноградарима на основу Закона о обнављању и унапређењу виноградарства следеће повластице:

1. давати сталну или повремену новчану помоћ, стручну снагу и бесплатну лозу за заснивање и одржавање самоуправних (обласних, окружних, среских, општинских и задружних) лозних расадника;

2. ослобођавати од порезе ново-подигнуте винограде на америчкој подлози и на живом песку;

3. одобравати бесплатан превоз лозе на државним железницама, али само за сопствену употребу;

4. регулисавати увоз лозе са стране;

5. давати бесплатно лозу приватним лицима за подизање винограда на живом песку;

6. давати путем стечаја награде лицима и удружењима заслужним за унапређење виноградарства и винарства.

Чл. 41. — На основу чл. 9. и 10. Закона ослобођавање се плаћања пореза за 10 година сви виногради у Краљевини Срба, Хрвата и Словенаца, који од дана ступања на снагу тога Закона, буду подигнути искључиво на виноградарском положењу и земљишту и на одобреним подлогама издржљиве лозе.

Ова се повластица ни у ком случају не може дати за винограде подигнуте у равници, баштама и окућницима.

Виногради на живом песку, подигнути по ступању на снагу Закона о обнављању и унапређењу виноградарства некалемљеном домаћом лозом по прописима овога Правилника ослобођавају се порезе за 20 година.

Чл. 42. — За ослобођење земљишта под виноградом од порезе дужни су сопственици ново-подигнутих винограда поднети Министарству Пољопривреде и Вода писмену пријаву.

У тој пријиви треба навести:

- а) на ком се месту налази дотично земљиште и под којим је бројем заведено у пописну књигу имања односно у књигу катастра;
- б) колика је површина тога земљишта;
- в) на коликој је површини тога земљишта подигнут виноград и кад је окалемљен.

На основу те пријаве, Министар Пољопривреде и Вода, увериће се преко комисије, састављене од два најближа пољопривредна службеника, које он одреди и председника дотичне општине или његовог заменика о следећем:

1. да ли су сви наводи у молиочевој пријави истинити;
2. да ли пријављено земљиште по положају и својим особинама испуњава услове из чл. 41. овог Правилника;
3. када је виноград подигнут и на којој површини;
4. да ли подлога и сорте домаће лозе у винограду одговарају прописима овога Правилника;

5. да ли су сви радови око подизања винограда (риљање и сађење) правилно извршени.

Записник, са својим мишљењем, да ли треба дотично земљиште ослободити порезе или не, и целим предметом, комисија спроводи Министру Пољопривреде и Вода, који доноси одлуку: да ли ће се предмет послати Министарству Финансија на коначно решење.

Подношење пријава подлежи плаћању таксе, а дневнице и трошкови комисије падају на терет молиоца. Величина дневница и путних трошкова рачунаће се на основу прописа, који буду важили у то време за државне чиновнике.

На исти начин поступиће се и кад молиатељ поднесе пријаву за ослобођење винограда подигнутог на живом песку. У овом случају у пријави има се назначити само: где се налази виноград, колика је његова површина, кад је засађен и под којим је бројем дотично земљиште заведено у пописну књигу, односно у књигу катастра. Комисија затим по пријави цени истинитост навода, на основу чега саставља записник, који се доставља Министарству Пољопривреде и Вода.

Чл. 43. — Министар Пољопривреде и Вода надлежан је давати одобрење и прописивати услове за поделу општинског земљишта на живом песку, у циљу подизања винограда, ако о томе надлежни општински органи донесу претходну одлуку по одредбама Закона о општинама.

Чл. 44. — Ако појединци, користећи се другим ставом чл. 9. Закона о обнављању и

унапређењу виноградарства, желе добити у својину државно земљиште на живом песку у циљу подизања винограда, дужни су у том смислу поднети молбу, са прописном таксом, Министарству Пољопривреде и Вода, који одређује комисију, као и по чл. 42. овог Правилника, која врши преглед и премер означеног земљишта и са својим мишљењем спроводи предмет Министарству на решење. У случају да Министарство одлучи, да се земљиште уступи у својину молиоцу, оно по предходној изради плана овога земљишта, прописује услове за уступање, затим издејствује сагласну одлуку Министра Финансија и најзад указ о овом уступању.

Чл. 45. — Како ослобођење од плаћања порезе, тако и уступање земљишта под живим песком, сматраће се као повластице, у циљу подизања винограда. Према томе, држава, односно Министар Пољопривреде и Вода, преко својих органа, има право да води надзор и контролу, да ли виноградари као уживаци ове повластице, доиста и употребљавају ову повластицу на оно, на шта им се даје.

Ако би се у току трајања повластице ослобођења од плаћања порезе показало, да дотично земљиште није више под виноградом, оно ће се одмах оптеретити порезом, према Закону о порези.

Ако уступљено земљиште под живим песком не буде засађено вином лозом у времену за 2 године држава ће га одузети.

Чл. 46. — На основу чл. 12. Закона сва лоза, која се издаје из државних и самоуправних расадника, а намењена је подизању винограда или других расадника, превози се на свим државним железницама бесплатно и брзовозно.

Потребна уверења за ово, издају управници расадника, из којих се лоза издаје и она се прилажу уз товарне листове.

Чл. 47. — Увоз лозе са стране, на основу чл. 16. Закона Министар Пољопривреде и Вода одобраваће само онда, кад земаљски расадници нису у стању да потребу у лози подмире. Ни у ком случају неће дозволити увоз оне лозе, која није препоручена за размножавање, било услед тога што је неиздржљива према филоксери или јако подложна болести, било што она не даје производе (грожђе и вино) доброг квалитета.

Чл. 48. — Сви они, који би хтели да се користе повластицом чл. 16. Закона, дужни су пре него што поруче лозу са стране, поднети Министру Пољопривреде и Вода молбу у којој ће назначити:

а) какву лозу (некалемљену или калемљену), од којих сората и у којој количини желе увести;

б) из ког расадника, за какву сврху и преко које царинарнице ће је увести.

Уз молбу, сваки је дужан поднети уверење о испитаној земљи, на којој се мисли садити ова лоза, као и уверење расадника, који лозу издаје, о сортама лозе.

При увозу на царинарницама, лозу је дужан прегледати најближи пољопривредни орган, кога, приликом давања одобрења, одреди Министарство Пољопривреде и Вода.

Дневница и путни трошкови овог чиновника падају на терет увозника, по прописима који тада буду важили за државне чиновнике.

Чл. 49. — Министарство Пољопривреде и Вода уносиће у свој буџет сваке године потребну суму за производњу одабраних сората оживљене домаће лозе, у циљу бесплатног раздавања народу, за подизање винограда на живом песку, у смислу чл. 13. Закона. Ко тако добивену лозу не употреби на одређени циљ казниће се по чл. 14. Закона.

Чл. 50. — Исто тако, Министарство Пољопривреде и Вода уносиће сваке године у свој буџет потребне кредите, за давање награда удружењима и лицима, заслужним за виноградарство, у смислу чл. 19. Закона, као и кредите за приређивање виноградарских и винарских изложба и сајмова.

10. Уништавање и сузбијање рђавих сората лозе.

Чл. 51. — У циљу одржавања наших вина на достојној висини, што је неопходно потребно за јачање извоза вина, по чл. 23. Закона, забрањује се како по државним, самоуправним и приватним расадницима, тако и по приватним виноградима, размножавање, продаја и сађење оних хибрида америчке лозе,

као и оних хибрида између америчких и европских лоза, који рађају непосредно без калемљења, као што су отело, хербемонт, хибрид франк, жакез, вијала, ноа, изабела, делаваре, сасарош и др.

Од овога се изузимају само хибриди, за чије слободно гајење и размножавање, после потребног испитивања, да одобрење Министарство Пољопривреде и Вода.

Чл. 52. — Од сваког лица, код кога се у предњем члану забрањена лоза ма у ком облику пронађе, одузимаће се и спаљивати, а онај, који покуша да оваквом лозом тргује казниће се по § 373. Кривичног Закона.

Надзор над извршавањем одредбе овога члана пада у дужност општинских судова у првом реду, путних наставника виноградарства и винарства, као и свих осталих државних економних органа.

Уништавање ове лозе, као и изрицање казне извршиће надлежне полицијске власти, на писмену званичну представку, ма кога од напред побројаних пољопривредних органа.

У случају, да полицијске власти не поступе по одредбама овога Закона, дотични орган мора о томе одмах извести Министарство Пољопривреде и Вода ради даљих мера.

Чл. 53. — Ради што скоријег уништавања до сада већ подигнутих винограда са хибрида, чије је размножавање забрањено, прописује се ово:

1. не смеју се по виноградима попуњавати празна места забрањеним хибридама;

2. сопственици оваквих винограда не смеју подизати ни бесплатно давати никоме лозу од ових хибрида;

3. сопственици винограда подигнутих од ових хибрида, пре ступања на снагу Закона о обнављању и унапређењу виноградарства, морају ове уништити у року од 5 година, с тим да из државних лозних расадника, по одобрењу Министарства Пољопривреде и Вода, могу у замену за уништену лозу, а у циљу обнављања ових винограда, добити двоструки број резница прве класе бесплатно, ради калемљења.

Ова се замена има вршити под контролом и на предлог путног наставника виноградарства или винарства или надлежног средског економа;

4. сви они виногради, који су са овим хибридима подигнути почев од јесени 1922. године, од када је ступио на снагу Закон о обнављању и унапређењу виноградарства па на даље, имају се уништити без икакве накнаде;

5. код старијих винограда од оних из тач. 4. овога члана ако се њихово уништење не изврши у року од 5 година драговољно, уништиће се и без пристанка сопственика, без икакве накнаде, с тим да трошкови оки уништавања падну на његов рачун.

Овај посао имају извршити полицајски односно општински органи, под надзором надлежних пољопривредних органа.

11. Прелазна наређења.

Чл. 54. — Овај Правилник ступа на снагу од 1. јануара 1924. године а има се одмах обнародовати.

Ниме се замењује Правилник за извршење Закона о обнављању и унапређењу виноградарства у Србији од 30. јула, 1901. године ПБр. 11756, као и сви прописи по струци виноградарства, на основу којих су до сада у разним покрајинама функционисали: лозни расадници, путни учитељи виноградарства и винарства, као и виноградарски надзорници у Банату, Бачкој и Барањи.

(Службене Новине Бр. 59. — IX од 13. марта, 1924. год., — и Бр. 283. — LXX од 13. децембра, 1926. године.)

ПРАВИЛНИК за енолошке станице

КБр. 39091. — V од 14. новембра, 1923. год.

На основу чл. 1. тач. 6., чл. 6. и чл. 22. Закона о обнављању и унапређењу виноградарства од 30. децембра 1921. год. прописује се овај Правилник за Енолошке Станице У Краљевини Срба, Хрвата и Словенаца:

1. Циљ Енолошких Станица и њихово уређење.

Чл. 1. — Енолошким Станицама задатак је: да на основу научнога рада помажу унапређивање виноградарства, а нарочито националног винарства и да пружају практично применљиве податке за исту сврху, као и за регулисање правилног промета вином.

Чл. 2. — у томе циљу дужност је Енолошких Станица:

1.) да организују стручне огледе, како у своје огледном и сортиментском винограду и своје огледном подруму, тако и по државним, самоуправним и задружним лозним радницама, виноградима и подрумима, као и

на имањима пољопривредних школа, у циљу решавања стручних питања из виноградарства и винарства;

2.) да научним аналитичким и експерименталним радом, како по својој иницијативи, тако и по наређењу Министарства Пољопривреде и Воде, истражују и утврђују податке, које би надлежне државне власти могле употребити као научну подлогу за предузимање законских и стручно административних мера у циљу заштите и унапређења домаћег виноградарства и винарства; а у првом реду да за све важније типове вина и појединих виноградарских крајева утврде просечан хемијски састав и сталне односе између важнијих састојака вина;

3.) да врше потребне анализе алкохолних пића, која се званично упућују станицама у циљу утврђивања, да ли одговарају законским прописима о њиховом промету и пореклу;

4.) да у границама своје надлежности врше анализе за рачун приватних лица, од којих ће се зато наплаћивати прописна такса;

5.) да приређују курсеве винарске и енохемијске и да служе као места за стручно усавршавање школованих агронома у винарству;

6.) да послуже као места за очигледну наставу из хемије и енологије ученицима оближњих пољопривредних школа, и

7.) да дају усмено и писмено стручна мишљења и савете из области енологије како државним, самоуправним и задружним установама, тако и заинтересованим приватним лицима, која се у томе циљу буду обраћала Станицама.

Чл. 3. — Научни аналитички и експериментални рад у лабораторији станице обухвата;

1.) потпуну хемијску анализу шире и вина, винскога сирћета, воћних сокова, јабуковаче, воћних вина, као и производе дестилације од комине и од воћних сокова;

2.) винску бактериологију (одгајивање чистих гљивица за проучавање микроорганизама, који узрокују болести вина);

3.) експерименте око врења шире, справљања, чишћења, неговања и лечења вина, и др. у колико се такви експерименти могу вршити у лабораторијуму;

4.) микроскопско проучавање болести винове лозе, као и испитивање средстава за борбу против тих болести;

5.) ампелографске студије;

6.) анализу појединих делова винове лозе у вези са експериментима о ђубрењу, о дејствовању средстава против болести и т. д.;

7.) испитивање и хемијску анализу земље за потребу виноградарства;

8.) анализу енолошких средстава.

Чл. 4. — У циљу извршења предњих задатака енолошке станице имаће:

1.) одељење (собу) за хемијску анализу;

2.) одељење за винску бактериологију;

3.) одељење за проучавање болести и штеточина винове лозе;

4.) стручну библиотеку и ампелографске колекције;

5.) огледни и сортиментски виноград;

6.) огледни подрум.

Сем тога, за извођење практичних експеримената у већем стилу, који премашају делокруг лабораторије, ма да се морају вршити под лабораторијском контролом, енолошке станице служиће се, у смислу чл. 2. тач. 1. свима потребним објектима државних, самоуправних и задружних лозних расадника и пољопривредних школа, а евентуално и приватним имањима.

Чл. 5. — За службене анализе вина и других алкохолних пића, док се не утврде званичне методе за све државне аналитичке заводе у Краљевини, енолошке станице служиће се методама, које буду сматране за најпогодније, али у својим документима, у колико је то потребно, мораће да назначе употребљену методу.

Чл. 6. — У циљу састављања детаљног програма рада енолошких станица за сваку годину по чл. 2. тач. 1. и 5. при свакој енолошкој станици установљује се „Савет енолошке станице“ од најближих компетентних стручњака под председништвом директора станице.

Тај се савет мора састати најмање једанпут на годину и то свакако у месецу јануару, да би најдаље до 1. фебруара изradio програм, који директор станице треба да најдаље до 10. фебруара пошаље Министарству Пољопривреде и Вода на одобрење.

Чланове тога савета (3—5), који раде без награде, поставља својим решењем Министар-

ство Пољопривреде и Вода, а на предлог директора станице. Упражњена места попуњавају се на предлог директора станице.

2. Курсеви.

Чл. 7. — У циљу извршења чл. 2. тач. 4. овог Правилника, енолошке станице одржаваће повремено винарске и енохемијске курсеве. Потребна помоћ за издржавање тих курсева даваће се из буџета било самих станица, било Министарства Пољопривреде и Вода.

Програме за те курсеве директор станице спроводи Министарству Пољопривреде и Вода на одобрење.

Чл. 8. — Циљ је винарских курсева практично усавршавање пољопривредника-практичара и винарских трговаца у винарству.

Ти се курсеви одржавају првенствено у времену бербе, а трају највише 15 дана.

Детаљан програм за такав курс, као и број курзиста и места, из којих их треба узимати предлаже „Савет енолошке станице“, а потврђује Министарство Пољопривреде и Вода, које одређује и услове примања курзиста, као и облик и висину потребне помоћи.

За потпуније извођење ових курсева, енолошка станица може се користити особљем и објектима (подрумом, справама и др.) оближњих државних пољопривредних установа.

По свршетку курса држаће се практичан испит, о чијем ће резултату директор станице издавати курзистима уверења.

Извесном броју курзиста са најбољим успехом могу се давати награде у енолошким справама или књигама.

Чл. 9. — Енохемијске курсеве држаће енолошке станице према потреби, било по својој иницијативи, било по наређењу Министарства Пољопривреде и Вода.

Овим је курсевима циљ, да теоријски и практично усавршавају школоване агрономе у винарству и енохемији, а ови курсеви трају најмање месец дана.

Програм за ове курсеве, као и број курзиста предлаже директор енолошке станице, а утврђује Министарство Пољопривреде и Вода, које такође одређује облик и висину потребне помоћи за курзисте.

Примање кандидата за овакве курсеве вршиће се конкурсом.

По свршетку курса полаже се теоријски и практични испит, о чијем ће резултату кандидати добијати уверења од директора станице.

Чл. 10. — Поред помоћи, какву и ако је буде одредило Министарство Пољопривреде и Вода, курзисти ће по могућству добијати и бесплатан стан, било при станици, било при оближњим државним пољопривредним установама.

Наставници курсева примаће за свој рад на курсу нарочити хонорар, који ће Министарству Пољопривреде и Вода предлагати директор станице, узимајући у обзир трајање курса и запосленост појединих наставника.

При станицама се мора водити „књига курзиста“, где ће се бележити сви потребни подаци о предходној спреми и о успеху сваког курзисте.

Сви курзисти у дисциплинском погледу подчињени су директору станице, који их за немарност у послу или неуљудном владању може искључити са курса.

По свршетку свакога курса директор станице подноси извештај Министарству Пољопривреде и Вода.

Чл. 11. — У смислу чл. 2. тач. 5. овога Правилника, станице ће сваке године моћи примати на рад у својој лабораторији по два до три агронома, који су свршили вишу или најмање средњу пољопривредну школу, а које им буде упутило Министарство Пољопривреде и Вода са циљем, да се специјализују у познавању винске хемије и анализе вина, као и правила и метода рационалног винарства, да би се по том могли употребити као државни органи по струци винарства.

Рад ових кандидата у станици мора да траје најмање три месеца, а мора да обухвати све радове из винске хемије и бактериологије са детаљним проучавањем закона о промету вином и његове примене.

Кандидати морају у станици радити све стручне послове, које им зада директор станице, чија је дужност да их уз припомоћ свога асистента што боље оспособи за напред поменуту сврху.

Ако директор станице након месец дана оцени кога кандидата као неспособног за уса-

вршавање у струци, предложиће га Министарству Пољопривреде и Вода за уклањање из станице.

По свршетку свога рада у станици сваки кандидат дужан је, да положи испит пред комисијом, која се састоји из директора и асистента станице и још једног пољопривредног стручњака, кога одреди Министарство Пољопривреде и Вода на предлог директора станице.

Испит обухвата:

- 1.) једну писмену радњу из винске хемије;
- 2.) једну анализу вина, са оценом вина на основу анализе;
- 3.) усмени испит;
- 4.) једно популарно предавање са демонстрацијом.

О току испита комисија ће саставити протокол, на основу кога директор издаје уверење кандидату, а у исто време извештава Министарство Пољопривреде и Вода.

Чл. 12. — С одобрењем Министарства Пољопривреде и Вода директор станице моћи ће примати на рад у станици и приватна лица, која би желела да се у њој упознају с енохемијом и анализом вина и с научним основама рационалног винарства и то кад и у колико примање тих лица не би било на штету редовнога рада станице, што има права утврдити директор станице.

И та лица мораће да се за време рада у станици у свему руководе по упуствима и наређењима директора станице. Они плаћају на име утрошка лабораторијског материјала извесну суму, коју ће утврдити Министарство Пољопривреде и Вода на предлог директора станице.

На њихову молбу директор станице издаје им уверење о времену проведеном на раду у станици са изричном напоменом да им то уверење не може служити као квалификација за добијање државне службе.

3. *Спољашњи рад Енолошких Станица.*

Чл. 13. — У смислу чл. 2. тач. 1. овога Правилника и у циљу извршења програма за огледне радове, директори енолошких станица имају право да с позивом на дотично одобрење Министарства Пољопривреде и Вода дају налоге и препоруке управницима свих државних лозних и воћних расадника, као и нижих пољопривредних школа, да на објектима поверених му установа изводе огледе по добивеним упуствима, да о њима прикупљају најтачније податке и да о томе подносе извештаје станици.

Сем тога и остали државни пољопривредни органи у земљи дужни су указивати своју помоћ енолошким станицама, нарочито приликом прибирања потребних примерака вина и других алкохолних пића за рад у смислу чл. 2. тач. 2. овога Правилника с тим, да ће трошкови око овога падати на терет буџета станице.

Чл. 14. — У циљу што потпунијег извршења напред поменутих огледа, а у смислу чл. 1. тач. 4. Закона о обнављању и унапређењу виноградарства, енолошке станице дужне су организовати, снабдевати апаратима и хемијским материјалом практичне енолошке лабораторије по државним лозним расадници-

ма, као и састављати њихов програм рада и водити контролу о реду и раду у њима.

Трошкови око организовања и снабдевања ових лабораторија падаће на терет буџета дотичних лозних расадника.

Чл. 15. — Резултате свога рада, табеларно, уз кратка критична објашњења станице ће публиковати, по могућству сваке године, у облику и на начин, како одреди Министарство Пољопривреде и Вода. По наређењу Министарства Пољопривреде и Вода или по својој иницијативи, станице ће повремено, по потреби публиковати и краћа популарно писана упуства за рационално вршење појединих виноградарских и винарских радова, нарочито за употребу метода, справа и средстава, за која је потребна живља пропаганда.

Трошкови око ових публикација падаће на терет буџета станице или Министарства Пољопривреде и Вода, а евентуално ће се покривати из прихода Класне Лутрије.

Чл. 16. — Особље енолошких станица може држати јавна стручна предавања за народ и изван седишта станице, у колико му то буду допуштале редовне дужности.

За оваква предавања особље може одсуствовати по три дана, урачунавши у то и путовање, с тим, да се о томе накнадно извести Министарство Пољопривреде и Вода.

Чл. 17. — У смислу чл. 2. тач. 4. овога Правилника овлашћују се енолошке станице,

да у границама своје надлежности примају на анализу и пошиљке приватних лица, у колико им то допусти рад на званичним анализама и огледима.

За овакве анализе наплаћиваће се такса по ценовнику, који ће почетком сваке године прописивати Министарство Пољопривреде и Вода, на предлог директора станице.

Од овако наплаћених такса 25% припада лицу, које је извршило анализу, с тим да се остатак као приход станице предаје крајем свакога месеца надлежној државној каси.

Чл. 18. — У смислу чл. 2. тач. 7. овога Правилника енолошке станице дужне су дати стручна објашњења и савете и приватним лицима, која се писмено за то буду обраћала станици.

Ова писма сматрају се као молбе у смислу Закона о таксама, а одговор на њих биће бесплатан и слаће се непосредно молиоцу, ако овај уз своје писмо приложи и прописну поштанску марку за одговор.

Чл. 19. — Особље енолошких станица може искључиво у слободном времену указивати стручну помоћ заинтересованима, и непосредно у њиховим подрумима, с правом да за те услуге по споразуму наплаћује хонорар.

Асистенту за овај рад даје одобрење директор.

4. Особље Енолошких Станица и њихове дужности и права.

Чл. 20. — На челу сваке енолошке станице стоји директор, који се поставља на ос-

нову квалификација, предвиђених у чл. 6. Закона о обнављању и унапређењу виноградарства.

Њему се поставља један асистент, такође са квалификацијама по горњем члану горњег закона.

Упражњена места директора и асистента станица попуњавају се конкурсом.

Сем тога при свакој станици директор ће постављати потребан број служитеља (лабораната) у границама одобреног буџета.

Чл. 21. — *Дужности су директора станице:*

1.) да управљајући се по овом Правилнику и по наредбама Министарства Пољопривреде и Вода, настоји око што интензивнијег рада станице и око њеног развијања у свакоме правцу њеног задатка и да за ту сврху подноси Министарству Пољопривреде и Вода потребне конкретне предлоге;

2.) да се стара за набавке апарата, хемикалија, књига и у опште научно-техничког материјала, као и материјала за канцеларију, за огрев и осветлење, све по постојећим законским прописима, у границама одобреног буџета и према одобрењу и овлашћењу Министра Пољопривреде и Вода;

3.) да се стара да се имовина станице у опште чува, а потрошни материјал троши с највећом штедњом, али да та штедња не буде на штету научних задатака станице;

4.) да се стара и да носи одговорност за редовно предавање прихода станице државној каси;

5.) да строго пази на ред и чистоћу у лабораторији станице;

6.) да на време доставља Министарству Пољопривреде и Вода предлоге за буџет станице, програме рада и тромесечне и годишње извештаје о раду станице;

7.) да у кратко води дневник радова стручног особља станице;

8.) да води преписку станице под својим потписом;

9.) да све своје наредбе трајне вредности води у књизи наредба;

10.) да се стара за правилно вођење свих научно-техничких и административних књига које станица треба да води;

11.) да изасланику, кога би Министарство Пољопривреде и Вода упутило на инспекцију станице, у свако доба пружи све податке и сва потребна објашњења о стању и раду и потребама станице;

12.) да од Министарства Пољопривреде и Вода тражи упуства у сваком случају, који би прелазио делокруг његове надлежности;

13.) да редовно подноси Министарству Пољопривреде и Вода са потребним објашњењима годишњи рачун прихода и расхода најдаље три месеца по свршетку буџетске године.

Чл. 22. — Асистент енолошке станице у вршењу званичних дужности потчињен је директору, као шефу надлештва, те је дужан да се руководи по упуствима и наређењима директора, т. ј. да како у административним стварима, тако и у вршењу анализа и огледа при

држању курсева и предавања и др., извршује задатке, које му директор повери; а не сме да у лабораторији или у име станице ма што предузима без знања и одобрења директора.

У случају директорове одсутности, заступа га асистент, који је дужан придржавати се упуштава, које му буде дао директор.

Чл. 23. — Дужности су служитеља (лаборанта) да врши све паслове, које му директор и асистент нареду у циљу одржавања ред и чистоте, правилнога функционисања лабораторије и одправљања поште.

Чл. 24. — Директор енолошке станице има следећа права:

1.) да поставља и отпушта служитеље (лаборанте);

2.) да у случају хитне доказане потребе даје асистенту и служитељима (лаборантима) до 5 дана одсуства, не рачунајући у то путовање; али ово се не може поновити за једно лице више од два пута годишње;

3.) да за неуредност може казнити асистента и служитеље (лаборанте) по чл. 160. Закона о чиновницима и осталим државним службеницима грађанског реда;

4.) да предлаже Министарству распоред часова рада за време зимског и летњег доба и да прописује време примања незваничних посета у станици;

5.) да у смислу чл. 2. тач. 6. Закона о обнављању и унапређењу виноградарства ужива бесплатан стан при станици од највише 4 оде-

љења за становање; а на име бесплатног огрева да добија, на терет буџета станице, највише два кубна метра дрва месечно ако је жењен, иначе један кубни метар.

Чл. 25. — Асистент има право на бесплатан стан од највише два одељења за становање, а на бесплатан огрев примаће на терет буџета станице, један кубни метар дрва месечно.

И служитељима (лаборантима) ће се дати по могућству и по нахођењу директора бесплатан стан и огрев при станици.

Неуτροшена дрва, одређена особљу, припадају станици.

Чл. 26. — Особље Енолошке Станице у Букову, с обзиром на то, што је станица удаљена од вароши и основана на имању државног лозног расадника, има права уживати све повластице и добијати све намирнице произведене у расаднику са истим попустом, које ужива особље тога расадника, с тим, да за саобраћај до вароши Неготина имају право употребе државних кола.

5. Администрација и књиговодство.

Чл. 27. — Енолошке станице су самосталне установе, које стоје непосредно под одељењем за Виноградарство и Воћарство Министарства Пољопривреде и Вода, са којим директно опште.

Чл. 28. — Буџет енолошких станица саставља Одељење за Виноградарство и Воћар-

ство на предлог директора станица, који располажу одобреним им кредитима по Закону о државном рачуноводству као наредбодавци другог степена, док су асистенти рачунопологачи.

Чл. 29. — При енолошким станицама, поред прописних и административних и рачунских књига, водиће се још и ове књиге:

- 1.) инвентар ствари;
- 2.) књига потрошног материјала;
- 3.) дневник радова;
- 4.) књига анализа;
- 5.) књига резултата извршених огледа и научних испитивања;
- 6.) књига курзиста (матрикула);
- 7.) књига наредаба.

Чл. 30. — Имовина станице мора се чувати с највећом пажњом: скупе и осетљиве апарате (латину), микроскоп и т. д. чува директор под кључем, и даје их на употребу само извежбаним лицима, под њихову личну одговорност.

И асистент је лично одговоран за онај део имовине, коју му директор преда на рурковање и чување: тако исто и служитељ (лаборант).

Намерно или очигледном непажњом учињена штета наплаћиваће се по цени коштања од лица, које је штету учинило и које ће се узети на одговор.

Чл. 31. — Расходовање по књижи потрошног материјала одобрава директор станице на

предлог асистента крајем свака три месеца; расходовање по књизи инвентара одобрава Министарство Пољопривреде и Вода на предлог директора станице, а по комисијској оцени, крајем сваке године.

Расходоване ствари продаваће се јавном лицитацијом.

Чл. 32. — Овај Правилник важи за Енолошку Станицу у Букову и за све друге енолошке станице у Краљевини Срба, Хрвата и Словенаца, које буду засноване или за такве оглашене решењем Министра Пољопривреде и Вода на основу чл. 22. Закона о обнављању и унапређењу виноградарства.

(Службене Новине Бр. 59. — IX од 13. марта, 1924. год.).

32544